

NOORTEAGENTUURI 2019. AASTA TEGEVUSARUANNE

Noorteagentuuri 2019. aasta tulemused võib kokku võtta järgmiste näitajate abil:

Programm "Erasmus+" noortevaldkonnas (E+:EN)

- 2019. aastal Erasmus+ noortevaldkonnas toetatud Eestis ja välismaal toimuvates KA1 rahvusvahelistes noortevahetustes ja noorsootöötajate õpirände projektides **osaleb kokku 5021 Eesti noort ja noorsootöötajat**. Eestis 2019. aastal toetatud KA2 strateegilise koostöö projektides **osaleb 965 inimest** ja KA3 noorte osalusprojektides **647 noort**
- **Eestis eraldasime Erasmus+ noortevaldkonna 88 projektile toetusi 2 535 422 miljoni euro** ulatuses, millest saab kasu kokku 4041 osalejat ja 507 organisatsiooni, kes on toetatud projektidesse kaasatud
- Korraldasime programmi Erasmus+: Euroopa Noored 8 rahvusvahelist õpisündmust Eestis, millest 2 olid rahvusvahelised veebiseminarid. Koolitustel osales kokku 281 inimest (sh 27 Eesti osalejat); ning 22 õpisündmust kohalikul tasandil, kus osales kokku 388 osalejat.
- Toetasime 137 Eesti noorsootöötaja osalemist programmide Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpus õpirändes soodustades seeläbi nende professionaalset arengut, kuulumist rahvusvahelistesse võrgustikesse ja tulevaste rahvusvaheliste noortevaldkonna projektide teket ja kvaliteeti.

Programm "Euroopa solidaarsuskorpus" (ESK)

- 2019. aastal viisime läbi 3 Euroopa solidaarsuskorpuse taotlusvoor, mille raames **esitati kokku 62 taotlust. Neist toetati 50 taotlust: kogusummas 1 218 053 miljonit eurot**
- Eestis toetatud ESK vabatahtliku teenistuse, töö- ja praktikaprojektides ning solidaarsusprojektides **osaleb kokku 392 noort ja 44 organisatsiooni**
- ESK vabatahtlikus teenistuses osalevatele noortele **korraldati aasta jooksul 17 koolitust millel osales kokku 299 noort**
- **Täna tegutseb Eesti viieteistkümmes maakonnas 159 akrediteeritud ESK kvaliteedimärgisega organisatsiooni**. Kõige rohkem on esindatud Harju, Ida-Viru ja Tartu maakond. Kõige levinumad valdkonnad vabatahtlike kaasamiseks Eestis on haridus, noorsootöö, sotsiaaltöö, kultuur.

Erasmus+ Rahvusvaheline Noorte Osaluse ja Info SALTO Ressursikeskus (SALTO PI)

- Koostöös Erasmus+ riiklike agentuuridega noortevaldkonnas, käivitati 2 Erasmus+ strateegilise partnerluse projekti, millest üks meedia- ja infokirjaoskuse teemal (Media & Information Literacy) ja teine noorte osaluse uute suundade teemal (New Waves for Youth Participation). Mõlema projekti tulemusel luuakse Participation Resource Pool, mitmeid online õppematerjale (sh juhendeid, videosid, webinare) koondav veebikeskkond, luuakse noorte osaluse strateegia ning korraldatakse Tallinnas kaks suursündmust (Media & Information Literacy Project LAB, mis toimus edukalt augustis 2019 ja Youth Participation Conference mais 2020)
- Rahvusvahelise SALTO PI noorte osaluse ekspertide mõttekoja (Think Tank on Youth Participation) töö tulemusena anti 2019. aastal välja kogumik „A seat at the table for everyone - Promoting inclusive youth participation through the EU Youth Strategy 2019-2027“
- Käivitati koostöö Euroopa Komisjoni ja üleeuroopalise noorteinfo võrgustiku Eurodesk keskusega, et arendada koostöös välja Euroopa Liidu programmide Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpus noortevaldkonna võimaluste kommunikatsioonistrateegia. Infotöös parima sünergia saavutamiseks korraldasime Norras Erasmus+ agentuuride kommunikatsioonitöötajatele ja Eurodesk võrgustikule ühise koolituse

- Koostöö ja sünergiate tõstmiseks kohtub Erasmus+ ja ESK Ressursikeskuste SALTO võrgustik ühel või kahel korral aastas. 2019. aasta septembris võrustusime SALTO keskuste võrgustiku koosolekut Tallinnas

Programm “Noortekohtumised” (PNK)

- **Toetasime 1516 noore ja 81 noortejuhi osalemist programmis “Noortekohtumised”, suurendades seeläbi Eestis elavate erineva emakeelega noorte ühistegevusi ja teineteisemõistmist.** Koos kvaliteeti toetavate koolituste ja infoseminaride osalejatega oli Noortekohtumiste 2019. aasta tegevustesse kaasatud 1751 noort
- **Toetasime projekte kokku 183 839 euro ulatuses, millest viiakse ellu 60 noortekohtumist**
- Valmis programmi [Noortekohtumised mõju-uuring](#)

ESF tegevus “Noorsootõtajate koolituste arendamine” (ESF NKA)

- Korraldasime noorsootöö kvaliteedile ja noorsootõtajate ning koolitajate pädevuste arengule suunatud **koolitusi 882 osalejale**. Lisaks noortevaldkonna täiendkoolituse korraldamisele ja arendamisele, panustasime ka noorsootöölase täienduskoolituste süsteemide väljatöötamisse ülikoolides. Kokku on 2015-2019 osalenud ESF tegevustes **5157 inimest**.
- Andsime välja noortevaldkonna **ajakirja MIHUS**, mis tõi noorsootõtajateni ja teiste noortega töötavate inimesteni teemasid tehnoloogia arengust, väärtustest ja eetikast ning noortega töötava inimese enesetäiendamisest.
- Uuendasime noorsootõtajate arengut toetava veebi mitteformaalne.ee struktuuri kasutajasõbralikumaks ja arendasime selle sisu

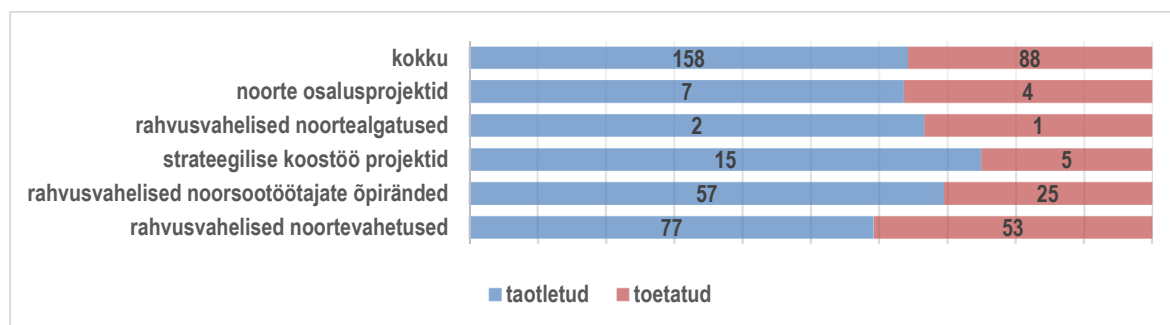
Programm “Hooliv klass” (HK)

- Viisime ellu programmi “Hooliv klass” üheksas Eesti üldhariduskoolis (10 klassis), mille eesmärgiks on suurendada noorte sotsiaalseid oskusi ja hoolivust teiste õpilastega suhtlemisel. **Programmis osalesid üldhariduskoolide 6-7. klassi õpilased (212) ja nende õpetajad, huvijuhid ja koolide noorsootöö partnerid (32).**

I. Programm ERASMUS+: EUROOPA NOORED

Erasmus+ programmi raames 2019. aastal toetatud Eestis ja välismaal toimunud KA1 rahvusvaheliste noortevahetuste ja noorsootõtajate õpirände projektides osales 5021 Eesti noort ja noorsootõtajat. Eestis 2019. aastal toetatud KA2 strateegilise koostöö projektides osaleb 965 inimest ja KA3 noorte osalusprojektides 647 noort.

Erasmus+ kolme taotlustähtaja raames esitati Eesti agentuurile noortevaldkonnas kokku 158 taotlust, millest toetati 88 taotlust. Toetatud taotluste arv on väiksem kui eelmisel aastal, sest suurema eelarvemahuga toetatud taotluste osakaal oli 2019. aastal suurem.

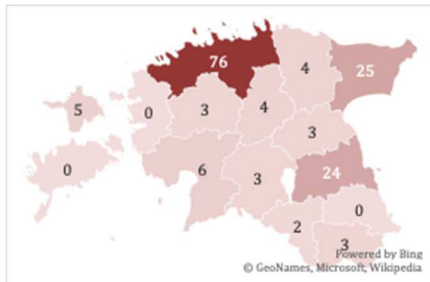

Joonis1. Eesti agentuurile Erasmus+ programmi noortevaldkonnas esitatud ja toetatud taotlused 2019

2019. aastal Eesti agentuurile esitatud ja toetatud taotluste maakondlik jaotus

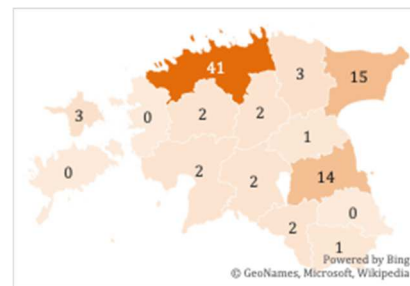
Taotlusi esitati pea kõigist Eesti maakondadest (enim Harjumaalt, Tartumaalt ja Ida-Virumaalt). 2019. aastal ei esitatud Erasmus+ programmi raames noortevaldkonnas taotlusi vaid Saaremaalt, Läänemaalt ja Põlvamaalt.

Joonis 2. Esitatud taotluste maakondlik jaotus 2019

piirkondadele, kus taotlemisaktiivsus madal või üldse puudus, suunates sinna rohkem info- ja koolitustegevusi, mis võiksid aidata sihtgruppidel programmidesse sisenemist hõlbustada. Sellega jätkatakse ka 2020.a.

Joonis 3. Toetatud taotluste maakondlik jaotus 2019

Eesti agentuurile esitatud Erasmus+ taotlusi toetati kõigis maakondades, väljaarvatud neis, kust taotlusi ei esitatud (Saaremaa, Põlvamaa ja Läänemaa) 2019. aastal pööras SANA erilist tähelepanu neile

1.1. KA1 Rahvusvahelised noortevahetused

Aastal 2019 laekus noortevahetuste projektitaotlusi 10-st maakonnast. Taotlusi ei esitatud Jõgevamaalt, Põlvamaalt, Läänemaalt, Saaremaalt ja Võrumaalt. Kõige rohkem taotlusi esitati Harjumaalt (21), Ida-Virumaalt (12) ja Tartumaalt (10). Võrreldes eelmise aastaga kasvas Ida-Virumaalt, Tartumaalt ja Lääne-Virumaalt esitatud taotluste arv.

10% taotlustest esitati esmataotlejate poolt. Kõige rohkem käsitletud teemad olid noorte osalus, loovus ja kultuur, tervis ja heaolu, kaasatus ning kultuuridevaheline õppimine.

Kuna eelmiste aastate taotluste rahastusmäär oli vaid 30%, siis paljud taotlejad kaotasid motivatsiooni taotlusi esitada. Seetõttu esitati 2019.a. tunduvalt vähem taotlusi, mistõttu kasvas rahastatud projektide osakaal 23% võrra.

Enamus taotlustest esitati MTÜ-de poolt (47). Positiivse tendentsina võib välja tuua koolide ja kohalike omavalitsuste huvi kasvu projektitegevuse vastu. Aastal 2019 esitati 2 taotlust koolide ning 5 taotlust kohaliku omavalitsuse asutuse poolt. Antud tulemus kinnitab, et Noorteagentuuri tegevust koolide ja kohalike omavalitsuste kaasamisel saatis edu. Positiivne on ka see, et taotlusi esitasid ka mitteametlikud noortegrupid (10 taotlust).

1.2. KA1 Noorsootöötajate õpiränne

Aastal 2019 laekus noorsootöötajate õpirände projektitaotlusi 11-st maakonnast. Taotlusi ei esitatud Läänemaalt, Põlvamaalt, Saaremaalt, Valgamaalt. Kõige rohkem taotlusi esitati Harjumaalt (32), Tartumaalt (5), Ida-Virumaalt (4) ja Pärnumaalt (4). Positiivne oli see, et 2019.aastal esitatud projektidest oli ainult üks abikõlbmatu.

Enamus taotlustest oli esitatud MTÜ-de poolt (23). Ühel korral oli taotlejaks noortekeskus ja ühel korral noortegrupp. 2019.aastal said toetust kolme esmataotleja taotlused.

2019.aastal kõige rohkem käsitletud teemad olid noorte osalus, noortepoliitika, noorsootöö. Oli ka mitmeid projekte, mille oluliseks eesmärgiks oli rahvusvahelise koostöö ja võrgustike arendamine. Viiel korral oli suunaks innovaatilise õppekava või materjali loomine. Teistel teemadel projekte oli vähem.

1.3. KA2 Strateegiline koostöö noortevaldkonnas

Noortevaldkonna strateegilise koostöö projektide eesmärk on arendada noortevaldkonda edasi, tuues läbi rahvusvahelise partnerluse uusi teadmisi oma organisatsiooni või luues koos rahvusvaheliste partneritega uuenduslikke lahendusi noortevaldkonnas. Strateegilise koostöö projektid võimaldavad teostada erilmelisi projekte ja tegeleda valdkonnaüleste probleemidega kaasates ka haridus- ja koolitusvaldkonda, projektid võivad kesta maksimaalselt 2.5 aastat. Strateegilise koostöö projektid jagunevad tulenevalt oma põhieesmärkidest: innovatsiooni projektideks või heade praktikate jagamise projektideks. Lisaks on võimalik strateegilise koostöö raames teostada ka rahvusvahelisi noortealgatusi.¹

Üldiselt tegelevad noortevaldkonna strateegilise koostöö projektid noortevaldkonna rahvusvahelise koostööga, et arendada uuenduslikke noorsootöö lähenemisi, töötatakse välja meetodeid, õppevara, õpivahendeid ja õpimaterjale, mis arendaksid noorte võtmepädevusi ja põhioskusi või toetavad noorsootöötajate professionaalset arengut. Oluline roll on ka noorsootöö programmide ja meetodite arendamisel, millega toetatakse sotsiaalset kaasatust, nii NEET noorte kui teiste noorte vähemusgruppide seas.

2019. aastal esitati Eesti agentuurile 17 taotlust, millest rahastati 6 strateegilise koostöö projekti (millest üks oli rahvusvaheline noortealgatus) ja lõppes 8 varasematel aastatel Eesti agentuuri poolt toetatud strateegilise koostöö projekti.

Taotlusi laekus 5-st maakonnast - Harjumaalt, Ida-Virumaalt, Pärnumaalt, Tartumaalt ja Võrumaalt. Peamiselt olid taotlejateks mittetulundusühingud. Strateegilises koostöös said toetust ka kahe esmataotleja taotlused.

Peamised projektiteemad 2019. aastal olid noorte osalus, noortepoliitika, noorsootöö ning innovaatiliste õppekavade, materjalide ja koolituste väljatöötamine.

1.4. KA3 Noorte osalusprojektid

Aastal 2019 laekus 7 noorte osalusprojekti. Esitatud projektidest toetati nelja projekti, neist üks oli rahvusvaheline ja kolm olid kohalikud noorte osalusprojektid. See tulemus peegeldab ka varasemate aastate tendentsi, et kohaliku tasandi osalusprojektide vastu on suurem huvi, mis kinnitab ka vajadust kohalike projektide toetamise järele. Keskmise taotluse punktisumma on 70 punkti. Tihedama konkurentsi tekitamiseks peab edaspidi püüdma

¹ Täpsemalt saab rahvusvaheliste noortealgatuste kohta lugeda siit:

<https://noored.ee/programm/erasmus/noorteprojektid/rahvusvaheline-noortealgatus/>

taotluste arvu kasvatamise poole. Taotluste kvaliteedi toetamiseks tuleb aga pöörata tähelepanu projektides aset leidva noorte ja otsustajate vahelise dialoogi kvaliteedi toetamisele. Lisaks sellele tuleb kindlasti tegeleda ka taotlejate ringi laiendamisega.

Peamised taotlejad on mittetulundusühingud (75%) ja koolid (25%). 2020. aastal tuleb rohkem tähelepanu pöörata noorte osalus kogude kaasamisele. Seejuures tasub aktiivsemalt tutvustada Erasmus+ osalusprojektide võimalusi KOV töötajatele, kuna see on hea võimalus kaasata noori otsustusprotsessidesse.

Geograafiline jaotus näitab, et enamik KA3 taotlejaid tegutseb Harjumaal (75%) ja Valgamaal (25%). Valgamaalt esitatud kohaliku projekti partnerid olid Valga, Võru, Põlva, Tartu ja Jõgevamaalt, mis kuuluvad SANA prioriteetsete piirkondade hulka. Kokku plaanitakse 2019. aastal rahastatud projektidesse kaasata 647 noort, neist 15% on vähemate võimalustega osalejad. Võrreldes eelmise aastaga on osalejate arv järsult langenud, kuna aastal 2019 ei olnud mahukamaid kohalikke projekte ning teistest Erasmus+ alategevustest (KA1 ja KA2) ei olnud võimalik täiendavaid eelarvevahendeid antud alategevuse projektide suuremaks toetamiseks suunata.

1.5. Vähemate võimalustega, erivajadustega ja piiratud võimalustega osalejate kaasamine Erasmus+ programmi

Erasmus+ programmi noortevaldkonna projektides, mida toetas Eesti agentuur 2019. aastal, osales KA1 ja KA3 tegevustes kokku 936 vähemate võimalustega osalejat, mis moodustas 22% kõigist osalejatest (tabel 4).

KA 1 tegevustes osales 2019. aastal kokku 841 vähemate võimalustega osalejat, mis moodustab 32% kõigist KA1 tegevustes osalejatest. Noortevahetustes osales 646 vähemate võimalustega osalejat, ehk 34% kõigist osalejatest 2019. aastal ja noorsootöötajate õpirändes oli vähemate võimalustega osalejaid 195, ehk 28% kõigist noorsootöötajate õpirändes osalejatest. Erivajadustega ja saatjat vajavaid osalejaid oli 2019.a KA1 tegevustes kokku 95 inimest (4% kõigist osalejatest). KA 3 noorte osalusprojektides osalejate seas oli vähemate võimalustega noorte osakaal 15%.

SANA pöörab noortele võrdsete võimaluste loomisele nii programmides osalemiseks kui ühiskonnas laiemalt läbi aastate erilist tähelepanu. Koostöös 15 Erasmus+ riikliku agentuuriga viiakse kaasatuse soodustamiseks ellu strateegilist partnerlusprojekti SPI (Strategic Partnership for Inclusion), mis hõlmab nii kohalikke kui rahvusvahelisi koostöö-, koolitus- ja arendustegevusi, millest tuleb lähemalt juttu aruande punktis 1.6.

Tabel 4. Vähemate võimalustega osalejad Erasmus+ programmi noortevaldkonna Eestis toetatud projektides 2019.a.

	Osalejate arv kokku	Vähemate võimalustega osalejad	Vähemate võimalustega osalejate %	Erivajadustega osalejad	Osalejad, kes vajavad saatjat
Noortevahetused	1899	646	34%	43	9
Noorsootöötajate õpiränne	691	195	28%	36	9
KA1 KOKKU (Noortevahetused + noorsootöötajate õpiränne)	2590	841	32%	78	17
Strateegilise koostöö projektid (KA2)*	965				

Noorte osalusprojektid (KA3)	647	95	15%	4	1
Kokku	4202	936	22%	83	19

* KA 2 projektide kohta ei ole võimalik esitada vähemate võimalustega osalejate kohta infot, osalejatelt ei koguta neid andmeid.

1.6. Riiklike agentuuride koostöös elluviidud Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse õpiränded, kohalikud ja rahvusvahelised koolitustegevused ja rahvusvahelised strateegilised partnerlusprojektid

Noortevaldkonna agentuuride rahvusvahelised koostöö- ja koolitustegevused (TCA) on Erasmus+ programmi elluviimisel kandvaks ja arendavaks jõuks, sest selle kaudu juhitakse nii programmi, kui ka laiemalt - noorsootöö kvaliteeti, arengut ja rahvusvahelistumist. See toimub peamiselt läbi rahvusvahelise kogemustejagamise ning noorsootöötajate koolitamise, aga ka rahvusvaheliste võrgustike ja partnerlussuhete tekke ja arengu toetamise.

Erasmus+ rahvusvahelise koolitus- ja koostöökavas (TCA) rakendatakse väga erinevaid tegevusi: rahvusvahelised koolitused Eestis, kohaliku tasandi koolitustegevused, mis on otseselt seotud rahvusvaheliste arendusprojektidega; õpirändeprojektid, näiteks koolitajate koolitused, noortevahetuste kvaliteedikoolitused, noorsootöötajate koolitused, noorteosaluse arengu toetamine, uuringud ja analüüsitegevused jne.

2019. aastal osales ja panustas SANA aktiivselt mitmete suurte strateegilise koostöö projektide elluviimisse, sh Democracy Reloaded, Europe Goes Local (EGL), Projektiõpe, Kaasav rahvusvaheline noorsootöö (SPI), Media and Information Literacy - MIL, New Waves in Youth Participation ja Europeers, soodustades seeläbi nii tulevaste rahvusvaheliste noortevaldkonna projektide teket ja arengut kui ka rahvusvahelist võrgustumist noortevaldkonnas, innovatsiooni noorsootöö meetodites ja tegevustes ja kvaliteedi suurenemist noorsootöö eri tasanditel.

2019. aastal toimus SANA eestvedamisel Eestis Erasmus+ TCA raames 6 rahvusvahelist koolitust ning 2 rahvusvahelist veebiseminari, kus osales 281 osalejat, nende seas 27 Eesti osalejat

Tabel 5. Eestis 2019. aastal toimunud Erasmus+ noortevaldkonna rahvusvahelised koolitused

12.02-17.02.2019	The Power of Non-formal Education	30 osalejat, sh 8 Eesti osalejat
19.05-23.05.2019	Passion for Learning: residential international training course koostöös Läti agentuuriga	10 osalejat, sh 6 Eesti osalejat
17.06-21.06.2019	Democracy Reloaded	26 osalejat, sh 1 Eesti osaleja
17.06-21.06.2019	Europe Goes Local – Sloveenla noorsootöötajate õppevisiit Eestisse	16 osalejat, sh 3 Eesti osalejat
28.08-30.08.2019	SALTO PI SP Media Literacy Project LAB	31 osalejat, sh 2 Eesti osalejat
29.10-30.10.2019	Youth for Human Rights rahvusvaheline konverents	106 osalejat, sh 5 Eesti osalejat
12.11.2019	MIL veebiseminar "Young People & Youth Workers in Online Communities"	20 osalejat, sh 0 Eesti osalejat

03.12.2019	MIL veebiseminar "Cyberbullying: A Soft Word for a Serious Crime"	42 osalejat, sh 2 Eesti osalejat
------------	---	----------------------------------

Lisaks rahvusvahelistele koolitustegevustele viidi 2019. aastal Erasmus+ TCA ja Euroopa solidaarsuskorpuse NET (Networking and Training) tegevuskava raames ellu 22 erinevat kohalikku koolitustegevust, kus osales 388 inimest.

Kokku toimus 2019. aastal seega Erasmus+ ja ESK programmide raames Eestis 31 koolitussündmust 669 osalejale.

2019. aastal saatsime 137 Eesti noorsootöö spetsialisti 48-le rahvusvahelisele väliskoolitusele (sh rahvusvahelised koolitused, seminarid, õppevisiidid, tööpraktika, konverentsid jne). Neist 41 toimus Erasmus+ programmi raames (125 osalejat) ja 7 Euroopa Solidaarsuskorpuse programmi raames (13 osalejat). Osalemisvõimalused jagunesid üle Eestimaa.

Joonis 6. Erasmus+ noortevaldkonna väliskoolitustel osalejate maakondlik jaotus 2019.a.

Mõned näited 2019. aastal toimunud rahvusvaheliste koolitussündmuste kohta:

Erasmus+ riiklike agentuuride vahelise koostöö- ja koolitustegevuste kava TCA raames toimus noortevaldkonnas 2019. aasta veebruaris (12.-17.02) Eestis rahvusvaheline koolitus "The Power of Non Formal Education", millest võttis osa 30 osalejat 9-st riigist, sh 8 Eesti osalejat. Koolitusel tegeleti noorsootöötajate mitteformaalse õppe pädevuse suurendamisega, keskendudes õppe mõjule, printsiipidele ja meetoditele, mis aitavad luua jõustavaid kogemusi toetamaks noorte arengut. <https://www.salto-youth.net/tools/european-training-calendar/training/the-power-of-non-formal-education-tc-in-estonia.7615/>

2019.aastal toimus pikaajalise strateegilise arenguprogrammi "Europe Goes Local" raames, Eesti KOV noorsootöötajate õppevisiit Islandile, millest võttis osa 17 noorsootöötajat ja noorsootöö spetsialisti (prioriteetsetest piirkondadest). Tutvuti erinevate praktikatega: töö erineva taustaga noortega (erivajadustega, migrantidega, vanemate noortega, LGBTIQI noortega jne), formaalhariduse ja noorsootöö lõimimine, kogukonna noorsootöö jne.

Osalejate tagasiside oli väga positiivne, leiti mitmeid praktikaid, mida soovitakse oma töös rakendada. Samuti loodi partnerlussuhteid tuleviku projektide tegemiseks. Sama arenguprogrammi raames toimus 2019. aastal Sloveenlaste õppevisiit Eestisse, mille raames tutvusid Sloveenia ja Eesti noorsootöötajad nutika noorsootöö ja noorte osaluse praktikatega. Eriti positiivseks kogemuseks osutus külastatud Haabersti noortekeskus, kus toimib noortekeskus koostöös koolidega. Antud õppevisiidil osales 12 Sloveenia noorsootöötajat ja spetsialist ning 3 Eesti noorsootöötajat (prioriteetsetest Eesti piirkondadest).

2019. aasta veebruaris leidis aset KA2NOW konverents, Saksamaa, Belgia ja Eesti agentuuride koostööna, kus tutvustati innovaatilisi Erasmus+ KA2 noortevaldkonna projekte. Eestist oli kohal 7 organisatsiooni ja 2 Eesti agentuuri esindajat. Konverents andis võimaluse saada inspiratsiooni ja luua kontakte tuleviku projektide loomiseks.

28.-30. augustil 2019 leidis Tallinnas aset rahvusvaheline projektlabor Media & Information Literacy Project Lab. (TCA 2019 ja Programmi Erasmus+ SALTO Noorte Osaluse ja Informatsiooni rahvusvahelise kompetentsikeskus). Koolitussündmusel käsitleti teemasid nagu fake news ja valeinfo, küberkiusamine, sextortion, digiturvalisus ning muid meedia- ja infokirjaoskusega seotud aspekte. Üritus tõi Eestisse osalejaid ja meediaeksperte 25 eri riigist, kes tegid kohapeal koostööd uute kvaliteetsete meedia- ja infokirjaoskusega seotud projektide loomisel.

Selleks, et tõsta rahvusvaheliste noorteprojektide arvu ja kvaliteeti ning aidata noortel jõuda ideest projektini toimusid SANA noortekoolitused. Koolitustele tulid noored üle Eesti koos noorsootõtaja/ liidri/ õpetajaga, et üheskoos oma algusjärgus või pooleliolevaid projektiideid arendada või hoopis uusi projektiideid välja töötada. Aasta alguses oli nende nimetuseks veel varasemalt kasutatud „Ideest Projektini“, aasta keskel otsustati noortekoolituse brändingus ja sisukonseptsioonis teha muudatusi ning uueks nimetuseks sai „Ideepahvak“. Lisaks nime muutmisele otsustati ka formaati uuendada ja sügisel toimunud koolitusel kaasati erinevaid külalisi (suunamudijad ja muud noorte seas populaarsed isikud) noorteprojektide mentoritena ning viidi koolitustegevused koolikeskkonnast välja innovaatilistesse ruumidesse. Aastal 2018 toimus 4 suuremat noorteprojektide kirjutamise koolitust (2 eesti keeles ja 2 vene keeles), kus osales kokku 109 osalejat ning üks väiksem koolitus Haapsalus 7 osalejaga. Kuna noortekoolituste populaarsus oli soovitud väiksem, otsustati 2020 aastal rohkem rõhku panna koostööle teiste organisatsioonidega koolituste korraldamisel ja temaatiliste projektikoolituste korraldamisele.

1.6.1. Rahvusvahelised strateegilised partnerlusprojektid Erasmus+ noortevaldkonna agentuuride vahel

Partnerlusprojekt Democracy Reloaded

Toetamaks noorte osaluse ja kaasamise kvaliteeti kohalikul tasandil, oleme partneriks rahvusvahelises projektis Democracy Reloaded. Projekt käivitati 2018.a. lõpus ning algas KOVides noorte osaluse toetamisega tegelevate töötajate kompetentside kaardistusega ning kohalike tegevuste planeerimisega.

Democracy Reloaded projekti raames loodi kõigis osalevates riikides kohalik tiim, kuhu Eestis kuuluvad SANA, ENL esindajad ning noorte koolitajad. 2019.a. alguses toimus esimene kohalike tiimide koosolek, mille raames pandi paika aasta tegevuskava. Esimese asjana viidi läbi noorsootõuga tegelevate KOV ametnike vajaduste uuring. Põhinedes selle tulemustel viisime läbi kaks seminari KOV noorsootöö spetsialistidele, mille fookuses olid noorte osaluse ja kommunikatsiooni teemad. Seminarid toimusid Põlvas ja Raplas. Antud kohad olid valitud seetõttu, et nendes piirkondades vajab noorte osalus erilist tuge. 2019. aasta juunis võõrustasime Eestis Democracy Reloaded rahvusvahelist seminari, mille raames tutvustati noorte osalust toetavat käsiraamatut ning kõikide osalevate riikide tiimid tutvustasid oma kohalikke tegevusi. Seminari lõpus toimus edasiste tegevuste planeerimine. Eesti tiim otsustas välja töötada lauamängu, mis toetab noorte ja otsustajate dialoogi. Lauamängu väljatöötamisse kaasasime eksperte (mängude arendamise ekspert ja noorte osaluse ekspert). Toimus ka esimene kohtumine, kuhu olid kaasatud noorsootõtajad, noored, KOV ametnikud ning mängu loomise ekspert. Esimese kohtumise tulemusena lepidi kokku mängu eesmärgid ning esmane mängu kontseptsioon. Järgmine kohtumine toimub 2020.a. jaanuaris ning keskendub mängu väljatöötamisele.

Noorte osalus on mitmekülgne ning väljendub ka projektide algatamises. Democracy Reloaded raames on selle toetamiseks ellu kutsutud arenguprogramm „Projektiõppe koolidesse“, mis alustas pilootprojektina 2017.aastal ning mille tulemusena on välja töötatud ainekava ja projektiõppe käsiraamat, mis on tõlgitud ka vene keelde.

„Projektiõppe koolidesse“ eesmärgiks on suurendada haridustöötajate, noorsootõtajate ja noorte projektijuhtimise pädevust ning soodustada noorteprojektide teket ning kvaliteeti erinevates Eesti piirkondades ja tasanditel. Integreerides projektijuhtimise aine vabaainena üldhariduskooli õppekavasse ja koolitades õpetajaid, kasvatame projektijuhtimise pädevust ja noorteprogrammide teadlikkust, tundmist ja rakendamist haridussüsteemis ja õppimises. Tagame seeläbi noorsootöö kõrval noortele laialdasema toe ja juurdepääsu neile mõeldud

programmides osalemisele, toetades nende ettevõtlikkust ja arengut erinevate projektide algatamise ja elluviimise kaudu mitteformaalhariduse keskkonnas.

2019 aasta suvel hoogustus Erasmus+ projektijuhi töölevõtmisega arenguprogrammi elluviimine oluliselt. See on oluline, sest antud tegevused toetavad Democracy Reloaded projektile seatud eesmärkide elluviimist. Aasta jooksul korraldati kolm kahepäevast koolitust kooliõpetajatele rahvusvahelise projektijuhtimise valikaine õpetamise teemal. Koolitused toimusid nii eesti kui ka vene keeles ja neil osales kokku 47 õpetajat. Kuna esimene koolitus toimus 2019. aasta augustis, polnud koolidel võimalik antud valikainet juba algaval õppeaastal kavasse võtta ning koolitusel osalenud õpetajatega hoitakse ühendust, et võimaluse korral õppeainet 2020 sügisest õpetama hakata. Lisaks eelnevale töötati välja ka valikaine andmiseks 70 ainetunni pikkune tunnikavade komplekt, mida õpetajad saavad kasutada aine õpetamiseks koolis. Tunnikavad tõlgiti ka vene keelde. Arenguprogrammi toel on sündinud juba esimesed noorte projektid, mida on ellu viidud EL programmide toel, näiteks <https://noored.ee/programmid/projektiope/head-naited/>

Europe Goes Local

[Europe Goes Local](#) (EGL) arenguprogramm (2017-2019) on sündinud Erasmus+ noortevaldkonna riiklike agentuuride ja kohaliku tasandi noorsootöö arendamisega tegelevate partnerite koostöös suurendamiseks noorsootöö kvaliteeti ning rahvusvahelistumist läbi huvirühmade koostöö tõhustamise. Tegemist on strateegilise koostööga noorsootöö valdkonnas, milles osalevad 23 riigi noorsootöö edendajad ning mida toetatakse EL programmi [Erasmus+](#) eelarvest. Kokku on kaasatud 120 liiget ja 200 omavalitsust. Arenguprogrammi esialgne ajaraam oli 2016-2019, kuid nüüd on plaanis programmiga jätkata kuni vähemalt 2020 aasta lõpuni ning seatakse plaane ka edaspidiseks. Võrgustiku üheks suureks eesmärgiks 2019 aastal oli [kohaliku tasandi noorsootöö harta](#) valmimine.

2019.aastal viisime Eestis läbi ja osalesime järgmistes tegevustes:

Aprill 2019 - Kohaliku tasandi noorsootöö Harta tagasiside kogumine. Nüüdseks on harta valmis inglise keeles ja 2020.aasta veebruarist saadaval ka eesti keeles.

Mai 2019 – Eestlaste õppevisiit Islandile (osalesid Haapsalu linna, Lüganuse valla, Rakvere valla, Tapa valla esindajad)

4.-6 Juuni 2019 – [EGL Konverents Brüsselis](#)

17.-21 Juuni 2019 – Sloveenlaste õppevisiit Eestisse

15.-19 Oktoober 2019 - Eestlaste õppevisiit Sloveeniasse

12.-13 Detsember 2019 - Rahvusvahelise noorsootöötajate õpirände projekti kirjutamise talgud.

2019 II poolaasta eesmärgiks oli Eesti töögruppi uute omavalitsuste kaasamine, kes oleksid huvitatud rahvusvahelise noorsootöö edendamisest oma omavalitsuses. Uute partneritena tulid kaasa järgmised vallad - Saaremaa, Röpina, Kuusalu, Rapla, Kehtna. Lisaks Peipsiääre vallast MTÜ Koos Noorteklubi. Kõik uued partnerid osalesid EGL raames toimunud õppevisiidil Sloveenias 15.-19.10.2019 kus nad said võimaluse tutvuda kohalike heade praktikate ja noorsootöö korraldusega nii riiklikul kui kohalikul tasandil. Peale õppevisiiti oli partneritel soov kirjutada oma valla rahvusvahelise noorsootöö edendamiseks noorsootöötajatele õpirände projekte. Korraldasime projekti kirjutamise talgud kus olid kohal ka SANA nõustajad kes aitasid osalejaid küsimuste korral.

Partnerlusprojekt noorte kaasatuse suurendamiseks (SPI)

Programmi Erasmus+ eesmärk on edendada võrdsust ja kaasatust, hõlbustades juurdepääsu oma kaaslastega võrreldes ebasoodsamast keskkonnast pärit ja vähemate võimalustega osalejatele, mil iganes ebasoodsam olukord piirab või takistab rahvusvahelises tegevuses osalemist erinevatel põhjustel, muuhulgas puude, haridusega seotud raskused, majanduslikud takistused, kultuurierinevused, terviseprobleemid ning sotsiaalsed või geograafilised tõkked (Erasmus+ programmijuhend 11:2019). Selle eesmärgi täitmiseks on suunatud nii SPI tegevused kui ka mitmed teised tugitegevused, mida Erasmus+ programmi raames noortele ja noortega töötavatele organisatsioonidele pakutakse.

Erasmus+ programmi kaasatustegevuste ühildamises ja kvaliteedi ning mõju suurendamiseks teevad Erasmus+ riiklikud agentuurid üle Euroopa koostööd [sotsiaalse kaasatuse partnerlusprojekti \(SPI\)](#) ellu viies. SPI eesmärk on kaasata programmi noorsootööga tegelevaid organisatsioone ja tõsta selle kaudu eri võimekuse ja vähemate võimalustega noorte osalust programmides Erasmus + ja Euroopa solidaarsuskoprus. 2019. aastal keskendus SANA kolmele suunale:

- vähemate võimalustega piirkondadest noorte ja organisatsioonide kaasamine.
- puudest ja terviseprobleemidest tingitud eri võimekusega noorte ja noortega töötavate organisatsioonide kaasamine.
- mittetöötavate ja mitteõppivate noorte kaasamine.

Kuna 2017 ja 2018. aastal korraldati SPI raames Eestis 2 rahvusvahelist sündmust, siis 2019. aastal keskenduti Eesti noorsootöötajate saatmisele väliskoolitustele nt Portugali, Iirimaa, Saksamaale, Austriasse, Läti ja Tšehhi Vabariiki. Eestisestest koolitustest oli kõige silmapaistvam Saaremaal, Kuressaares toimunud “Noorsootöö sprint: rahvusvaheliselt saarel”, mis oli järg 2017. aastal Eestis toimunud rahvusvahelisele partnerlusele suunatud seminarile. Koolituse eesmärk oli luua koosloomes tegutsemismudel, kuidas rahvusvahelise noorsootöö võimalusi jätkusuutlikult rakendada Saaremaa vallas. Osalejate sõnul andis koolitusel osalemine neile kindluse ja teadmise, et meil on olemas ressurss ja tahe, lihtsalt tuleb kuskilt pihta hakata, aga ka uusi kontakte, uusi maailmavaateid, tööriistu ja julgust; mõtteainet ja tegutsemistahet, et noored rahvusvaheliselt suhtlema panna; uusi teadmisi ja vaatenurki maailmast, millega oli senini väga väike kokkupuude ja inspiratsiooni ning motivatsiooni rahvusvahelisse noorsootöösse avatumalt panustama ja andis kogemusliku tagasivaatava ülevaate, et enda rahvusvahelise noorsootöö kogemused noorena on väärtus, mida noortega jagada.

2019. aastal Eestis Erasmus+ programmi raames toetatud noortevaldkonna KA1 ja KA3 projektides osaleb kokku 936 vähemate võimalustega osalejat, mis moodustas 22% kõigist osalejatest.

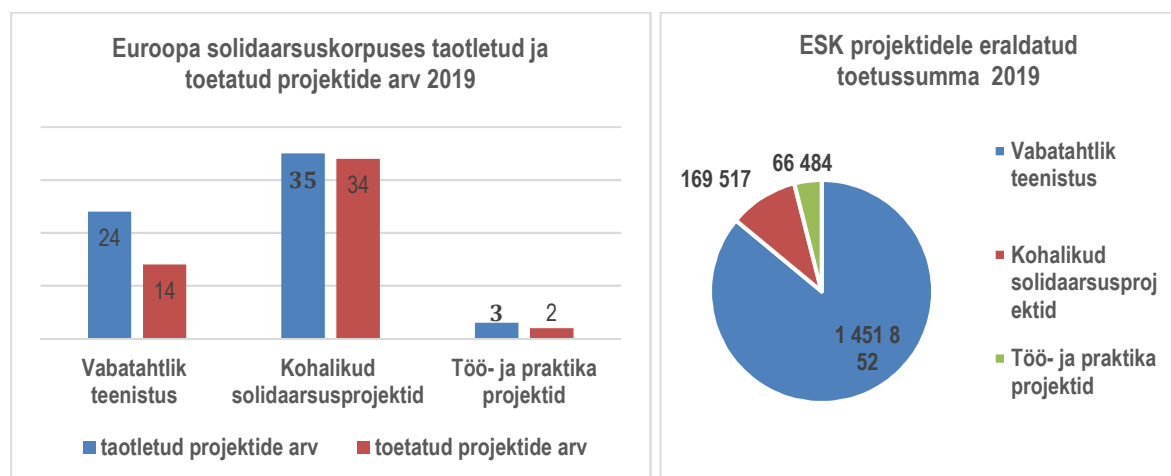
Lisaks vähemate võimalustega noorte otsesele kaasamisele projektidesse, tegeletakse noortevaldkonnas programmide Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskoprus projektide kaudu sotsiaalse kaasatuse probleemide teadvustamise ja lahendamisega. 2019. aastal oli Erasmus+ noortevaldkonnas selliseid projekte kokku 9.

Euroopa Solidaarsuskorpuse programmis oli sotsiaalsele kaasatusele suunatud projekte kokku 10.

II. Programm “Euroopa solidaarsuskoprus”

2019. aastal viisime läbi 3 Euroopa solidaarsuskorpuse taotlusvooru, mille raames esitati kokku 62 taotlust. Neist toetati 50 taotlust, kogusummas 1 218 053 miljonit eurot.

Joonis 7. Euroopa solidaarsuskorpuse programmis taotletud ja toetatud taotluste osakaal 2019.a.

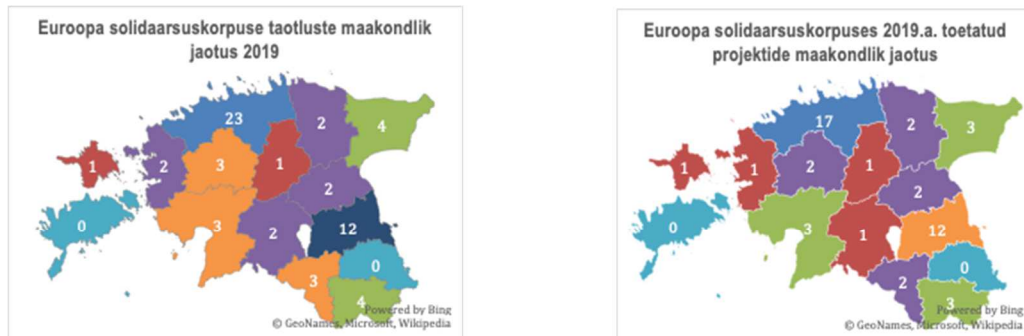

Joonis 8. ESK projektidele 2019.a. eraldatud toetussummad alategevuste lõikes

Eesti agentuuri poolt 2019. aastal Euroopa solidaarsuskorpuse (edaspidi ESK) programmi vabatahtliku teenistuse, töö- ja praktikaprojektides ning solidaarsusprojektides **osaleb kokku 392 noort ja 44 organisatsiooni**.

Täna tegutseb Eesti viieteistkümnes maakonnas 159 akrediteeritud ESK kvaliteedimärgisega organisatsiooni. Kõige rohkem on esindatud Harju, Ida-Viru ja Tartu maakond. Kõige levinumad valdkonnad vabatahtlike kaasamiseks Eestis on haridus, noorsootöö, sotsiaaltöö, kultuur.

Taotlusi esitati pea kõigist Eesti maakondadest (enim Harjumaalt ja Tartumaalt). 2019. aastal ei esitatud ESK programmi raames taotlusi vaid Saaremaalt ja Põlvamaalt. Toetused jagunesid maakondade vahel taotluste jaotusele sarnaselt (vt. Joonis 9).

Joonis 9. Euroopa solidaarsuskorpuse programmis 2019. aastal taotletud ja toetatud projektide maakondlik jaotus

2.1. Vabatahtlik teenistus

2019. aastal toetasime vabatahtliku teenistuse taotlusi üheksast maakonnast. Taotlusi ei esitatud Hiiumaalt, Lääne-Virumaalt, Põlvamaalt, Pärnumaalt ja Saaremaalt. Kõige rohkem taotlusi tuli Harjumaalt (9) ja Tartumaalt (4). Vabatahtliku teenistuse populaarsus on kasvavas trendis ja teises taotlusvoorus pidime rahaliste vahendite puuduse tõttu jätma rahastamata vabatahtliku teenistuse projekte, mis olid abikõlblikud ning kolmandas taotlusvoorus ei rahastatud ühtegi vabatahtliku teenistuse projekti. Suuremahulised taotlejad on partnerluslepingut omavad 4 organisatsiooni, kelle taotluste summa moodustas ca 32% toetatud vabatahtliku teenistuse projektide eelarvest. Partnerluslepingud on pikaajaste taotlejatega 2018. aastal sõlmitud lepingud, mille alusel prioritseerime nende nelja organisatsiooni taotlusi ja rahastame neid võimalikult suures mahus. Antud aastal pidime eelarveliste piirangute tõttu kõiki nelja taotlust kärpima 20% võrra. Rahaliste vahendite puudus on selge märk lisarahastuse vajaduse kohta.

Vabatahtliku teenistuse projektides, mida rahastasime, osales kokku 184 noort, nendest eestlasi oli 102 ja välismaalasi 82. Osalevate vabatahtlike toetamiseks toimub aastaringset treeningtsükkel, mille raames Eestist välismaale suunduvad noored saavad ettevalmistava koolituse (pre-departure) ja Eestisse saabuvad välismaa noored saavad saabumisjärgse ja vaheanalüüsi koolituse (on-arrival ja mid-term). Lisaks toimub ka analüüsikohtumine ehk annual event, milles osalevad nii teenistuse viimase aasta jooksul lõpetanud Eesti vabatahtlikud kui ka hetkel Eestis viibivad välisvabatahtlikud. Sellisel kujul välisvabatahtlike kaasamine antud koolitusse on uus formaat, mis toetab üldist vabatahtlike ja laiemalt Euroopa Solidaarsuskorpuse kogukonna loomist, mis omakorda toetab programmi väärtuste tugevamat edasi andmist. Kokku toimus aasta jooksul vabatahtlikele ja neid toetavatele organisatsioonidele 17 koolitustegevust, kus osales 299 inimest. Tulenevalt taotluste arvu kasvamisest ja üldiselt vabatahtliku tegevuse populaarsemaks muutumisest suureneb 2020. aastal ka koolitustegevuste hulk.

Vabatahtliku vastuvõtmise eelduseks on kvaliteedimärgis, mille taotluste hulk kasvas samuti 2019. aastal ulatudes 61 taotluseni ja kokku omab kvaliteedimärgist hetkel 159 organisatsiooni. Võrdluseks 2018. aastal oli taotluste hulk 48 ehk kasv on 13 võrra. Uuel aastal jätkub uute organisatsioonide kaasamine ja seda ka väljaspool noorsoo- ja sotsiaaltöö valdkonda, et pakkuda mitmekesisemaid võimalusi vabatahtlikuks tegevuseks.

2.2 Töö- ja praktikaprojektid

Töö- ja praktikaprojektide suunal jätkus intensiivsem teavitustöö, mille hulka kuulusid nii individuaalsed nõustamised kui ka infohommikud ja infoseminarid relevantsetele organisatsioonidele. Samuti kaardistasime Euroopa Solidaarsuskorpuse tüüpilisest noorsootöö- ja sotsiaalvaldkonnast väljasolevaid organisatsioone, kes tegelevad solidaarsusega ja oleksid sobivad töö- ja praktikaprojektide suunal taotlusi esitama.

Töö- ja praktikaprojektide puhul esitati esimesed taotlused 3. taotlusvoorus. Üks taotlus esitati Harjumaalt, üks Jõgevamaalt ja üks Tartumaalt. Kolmest esitatud taotlusest rahastati kaks, üks jäi rahastamata tulenevalt taotluse madalast kvaliteedist ja piiratud rahalistest vahenditest.

Töö- ja praktikaprojektides osalevad esimesed 31 noort 2020. aastal, nende hulgas 23 eestlast ja 11 välismaalast. Töö- ja praktikaprojektides osalejatele hakatakse 2020. aastal pakkuma ka sarnase ülesehitusega treeningtsükli, nagu ka vabatahtlikele ning samuti toetatakse toetust saanud organisatsioone esimeste sammude tegemistel läbi koolituste ja nõustamise.

16 organisatsiooni taotles kvaliteedimärgist praktika suunal ja 14 organisatsiooni töö suunal. Järgmisel aastal jätkub töö uute organisatsioonide värbamisel ja olemasolevate suunamisel taotluse esitamiseni.

2.3. Solidaarsusprojektid

Solidaarsusprojekte laekus kokku 11 maakonnast, taotlusi ei esitatud Saaremaalt, Raplamaalt, Põlvamaalt ja Jõgevamaalt. Kõige rohkem taotlusi tuli Harjumaalt (13) ja Tartumaalt (7). Laekunud taotlustest ei toetatud ühte, mis ei olnud abikõlblik.

Kohalikes solidaarsusprojektides osales kokku 177 noort. Need on 177 noort, kes osalevad projektis tuumikgrupi liikmetena ehk noored, kes viivad ise tegevusi läbi. Lisaks neile kaasasid projektid ka teisi kogukonna liikmeid erinevates vanustes.

Solidaarsusprojektide taotlejate hulk on olnud aasta jooksul stabiilne. Taotlejate ring on laienenud, tuues kaasa hulgaliselt uusi organisatsioone ja noortegruppe, kuid ka nüüd juba korduvtaotlejaid viimases voorus, mis viitab programmist saadud positiivsele kogemusele. Solidaarsusprojektidele rahastuse saanud taotlejatele pakkusime ka pärast iga taotlusvooru toetavat koolitust. 2020. aastal toimub edasine projektitüübi tutvustamine ja uute taotlejate kaasamine läbi projektilaborite nagu Ideepahvak, nõustamiste ja esitluste.

2.4. Vähemate võimaluste noorte kaasamine Euroopa Solidaarsuskorpusesse

Euroopa Solidaarsuskorpuse programmi eesmärk on edendada sotsiaalset kaasatust, tagades vähemate võimalustega noortele juurdepääs kõigile programmi võimalustele. Vähemate võimalustega noored vajavad täiendavat toetust, kuna nad on võrreldes oma eakaaslastega ebasoodsamas olukorras erinevate piirangute või takistuste tõttu, tingituna puudest või tervise probleemidest, hariduslikest raskustest, kultuurilistest või majanduslikest erinevustest, sotsiaalsetest või geograafilistest piirangutest. (Euroopa Solidaarsuskorpuse programmijuhend 2020: 6).

- Vabatahtlikus teenistuses osales 2019. aastal 43 vähemate võimalustega osalejat, ehk 23% kõigist osalenutest.
- Kahes, töö- ja praktika projektis, mida on Euroopa Solidaarsuskorpuse programmi raames seni rahastatud oli 24 vähemate võimalustega osalejat, mis moodustab 77% kõigist osalejatest.

- Kohalikes solidaarsusprojektides osalevate vähemate võimalustega osalejate kohta andmeid ei koguta.

2.5. Kohalikud ja rahvusvahelised koolitustegevused

2019. aastal toimus Euroopa Solidaarsuskorpuse raames 7 rahvusvahelist õpirännet, milles osales kokku 13 osalejat. Õpirännete teemafookused olid: Mentorlus, ESK projekti kvaliteetide tõstmine, Õpirände olid: Paralleelselt rahvusvaheliste tegevustega leidsid aset ka kohalikud algatused, mille hulgas olid projektilaborid noortele (Ideepahvak), Step-in koolitused uutele taotlejatele ja Euroopa Solidaarsuskorpuse kogukonna toetamine. 2020. aastal suureneb rahvusvaheliste õpirännete arv ja tegeleme intensiivsemalt sobivate osalejate leidmisega, et tagada koolituste täituvus. Kohalikest tegevusest saavad lisatähelepanu vaimne tervis, eetika noorsootöös ja kogukonna kaasamine. Vabatahtliku teenistuse puhul pöörame läbi kohalike tegevuste enam tähelepanu mentorluse tugevdamisele.

Euroopa Solidaarsuskorpuse kogukond sai alguse 2018. aasta lõpul aktiivsemate endiste vabatahtlike initsiatiivil. 2019. aastal otsustasid noored asutada MTÜ, mis meie toetusel arendab süsteemselt kogukonda. Kogukonna liikmeteks on nii endised kui ka praegused vabatahtlikud, kuid ka üldiselt Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse endised ja praegused taotlejad. Kogukond pakub enda liikmetele ja avalikkusele erinevaid sündmusi, mis toetavad Solidaarsuskorpuse väärtuste levikut. Samuti toetavad nad agentuuri igapäevase infotööga, olles alates 2020. aastast enam seotud Eurodeskidega ja juba eelnevalt eksisteerinud võrgustikuga Europeers. SANA jätkab MTÜ ESKogukonna tegevuste toetamist vähemalt kuni 2020. aasta lõpuni.

III. Osalemine EL noortevaldkonna programmide E+ ja ESK RAY uuringutevõrgustiku tegevuses

SANA kuulub alates 2007. aastast rahvusvahelisse [RAY uurimisvõrgustikku](#) (Research-based Analysis and Monitoring of the European Youth Programme). Võrgustik hõlmab 34 riigi Erasmus+ noorteprogrammi ja Euroopa Solidaarsuskorpuse programmi riiklike agentuure ja nende teaduspartnereid.

RAY uurimisvõrgustik tegeleb Erasmus+ noorteprogrammi ja Euroopa Solidaarsuskorpuse programmi tegevuste (Euroopa noorteprogrammide) analüüsimise ja monitoorimisega, viies läbi rahvusvahelisi uuringuid Euroopa noorteprogrammide tegevusvõimaluste kohta, millega kaardistatakse ja analüüsitakse nende tulemuslikkust ja mõju osalejatele, arendatakse rahvusvahelist noorsootööd ja edendatakse Euroopa noorteprogramme.

RAY võrgustiku eesmärk on panustada noorsootöö valdkonnas rahvusvahelisse koostöösse ja dialoogi poliitikute, noorsootöö praktikute ja uurijate vahel, et paremini mõista ja teadmispõhiselt kujundada noorsootöö valdkonna arengut Euroopas.

2019. aastal lõppes kaks pikaajalist rahvusvahelist RAY uurimisprojekti, milles SANA osales alates 2015. aastast: [Noorsootöötajate ja noortejuhtide kompetentsi ja pädevuste arendamise uuring](#) (RAY CAP) ja [Noorte osaluse ja kodanikuaktiivsuse uuring](#) (RAY LTE).

Noore osaluse ja kodanikuaktiivsuse uuringu (RAY CAP) eesmärgiks oli analüüsida, kuidas Erasmus+ noorteprogrammi raames toimuvad noorsootöötajate ja noortejuhtide koolitus- ja tugitegevused aitavad kaasa noorsootöötajate kompetentside arengule, noorsootööpraktikale ja organisatsioonide arengule, kes on seotud Erasmus+ noorteprogrammiga.

Uuringu tulemustest selgus, et regulaarsel koolitustel osalemisel on pikaajaline positiivne mõju noorsootöövaldkonna organisatsioonide töö kvaliteedile. Uued projektid, programmid ja valdkonnad inspireerivad osalema koolitustel ja toetavates tegevustes. Samas vähestel organisatsioonidel on selged strateegiad organisatsiooniüleseks õpeks, nii üldüldiselt kui spetsiaalselt läbi Erasmus+ noorteprogrammi võimaluste.

Noorte osaluse ja kodanikuaktiivsuse uuring (RAY LTE) keskendus Erasmus+ noorteprogrammi pikaajalistele mõjude analüüsimisele noorte osaluse ja kodanikuaktiivsuse teemadel. Uuring eesmärgiks oli analüüsida, Erasmus+ noorteprogrammi projektide mõju oskuste ja pädevuste arendamisele seoses noorte kodanikuaktiivsusega ja osalusega poliitilises elus.

Uuringu olulisemad tulemused olid järgmised:

- Projekti lõppedes on noortel paremad teadmised kodanikuühiskonna ja kaasamise teemadel, eelkõige kuidas olla ise rohkem kaasatud kodanikuühiskonna tegevustes.
- Osalejates tekib huvi uute teemade vastu – näiteks sotsiaalsete, poliitiliste ja Euroopa Liiduga seonduvates valdkondades ning nad on projekti lõpetades teadlikumad laiemast hulgast ühiskondlikest teemadest.
- Projektides osalemise tulemusel suureneb noorte osalus kodanikuühiskonnas ja demokraatlikus elus, seda nii neis kes osalesid programmi tegevustes esimest korda, kui ka neis, kes olid aktiivsed varem.
- Projektides osalemine arendab noortes eelkõige suhtlemis-, läbirääkimis- ja koostööoskusi, mis on kasulikud kodanikuaktiivsuse ülesnäitamisel.

2019. aastal osaleb SANA 3 RAY rahvusvahelises uuringus, Erasmus+ noorteprogrammi seire uuringus (RAY MON), Euroopa Solidaarsuskorpuse programmi mõju-uuringus (RAY SOC) ja noortevaldkonna strateegilise koostöö projekte käsitlevas uuringus (RAY INNO)².

[Erasmus+ noorteprogrammi seire uuringut \(RAY MON\)](#) korraldatakse igal aastal alates 2009. aastast, sellega kogutakse teavet Erasmus+ noorteprogrammi tegevusvõimaluste kohta, saadakse teada, milline mõju on toetatud projektidel osalejatele ja kuidas parandada programmi võimalusi tulevikus. Rahvusvahelise uuringuraporti põhiliste tulemustega on võimalik tutvuda [siin](#) ja põhjalikuma analüüsiraportiga [siin](#), raportid on ingliskeelsed.

Lisaks piloteeriti 2019. aastal Euroopa Solidaarsuskorpuse programmi mõju-uuringut (RAY SOC), millega hakatakse monitoorima Euroopa Solidaarsuskorpuse programmi tegevuste mõju seal osalevatele noortele. Uuringu eesmärgiks on panustada Euroopa Solidaarsuskorpuse programmi tegevuste kvaliteedi tagamise ja -arendusse ning tugevdada töenduspõhiseid ja uuringuandmetele tuginevate poliitikate arendamist. Ühtlasi soovitakse parandada arusaamist vabatahtlikust tegevusest, töötamisest, õppimisest ja täiendõppest ning noorte aktivismist, noorte solidaarsustegevuste kontekstis.

Eesti osaleb 2019.- 2020. aastal veel ka Erasmus+ noorteprogrammi strateegilise koostöö projekte käsitlevas uuringus - RAY INNO. Uuringu eesmärgiks on kirjeldada ja analüüsida, kuidas läbi rahvusvaheliste heade praktikate jagamise ja uuenduslike tegevuste tegeletakse noortevaldkonnas innovatsiooni arendamisega, milline on rahvusvaheliste strateegiliste koostööprojektide roll, mõju ja potentsiaal noortevaldkonna arengule ja innovatsioonile ning sellest tulenevalt, kuidas arendada järgmisel Erasmus+ programmi perioodil (2021-2027) strateegilise koostöö projektide tegevusvõimalusi noortevaldkonnas.

Uuringu raames kaardistati Eestis seni toimunud strateegilise koostöö projektid ja toimus kahe strateegilise koostöö projekti põhjalikum analüüs, mis hõlmas kvalitatiivseid intervjuusid projektide koordinaatoritega ning projektide tulemuste ja väljundmaterjalide hindamist, mille põhjal selgitati strateegiliste koostööprojektide mõju noortevaldkonna arengule. Uuringu tulemused avaldatakse 2020.a suvel.

IV. Erasmus+ Rahvusvaheline Noorte Osaluse ja Info SALTO Ressursikeskus

SALTO Noorte Osaluse ja Informatsiooni Ressursikeskuse (edaspidi SALTO PI) kompetentsi laiendamiseks 2018. aastal loodud noorte osaluse ekspertide rahvusvahelisel mõttekojal (Think Tank on Youth Participation) toimusid 2019. aastal regulaarsed koosolekud. Mõttekoja töö tulemusena anti 2019. aastal välja kogumik „[A seat at the table for everyone - Promoting inclusive youth participation through the EU Youth Strategy 2019-2027](#)“, alustati kahe uue uurimisteemaga ning toimus mõttekoja praktilise töö ümberkorraldamine (virtuaalne suhtlus, infovahetus).

². Kõikide RAY uurimisvõrgustiku poolt koordineeritavate uuringutega, mis on toimunud perioodil: 2014 - 2019 on võimalik tutvuda siin: <https://www.researchyouth.eu/download/?id=501> (15.01.2019), ülevaade on ingliskeelne.

Ühise arutelu tulemusena otsustati SALTO PI mõttekoja 2020. aasta tööplaanis keskenduda eeskätt SALTO PI poolt loodava Participation Resource Pool veebikeskkonna arendamise toetamisele. Selle eesmärgi täitmiseks kutsuti enne 2019. aasta lõppu kokku toimetused, kuhu kuuluvad neli väljavalitud kuraatorit sisu erinevate aspektide kureerimiseks. Resource Pool toimetused alustas oma tööd detsembris olemasolevate noorte osalust puudutavate materjalide ja ressursside esialgse kaardistamisega SALTO PI mõttekoja koosolekul defineeritud kriteeriumide põhjal.

Koostöös Erasmus+ riiklike agentuuridega noortevaldkonnas, käivitati 2 Erasmus+ strateegilise partnerluse projekti (TCA), millest üks meedia- ja infokirjaoskuse teemal (Media & Information Literacy) ja teine noorte osaluse uute suundade teemal (New Waves for Youth Participation). Mõlema projekti tulemusel luuakse Participation Resource Pool, mitmeid online õppematerjale (sh juhendeid, videosid, webinare) koondav veebikeskkond, luuakse noorte osaluse strateegia ning korraldatakse Tallinnas kaks suursündmust (Media & Information Literacy Project LAB, mis toimus edukalt augustis 2019 ja Youth Participation Conference mais 2020, mille korraldustöö algas 2019. aasta lõpus). Participation Resource Pool platvormi arendati 2019. aastal nii kontseptuaalsel kui ka tehnilisel tasandil. 2019. aasta lõpuks on loodud koostöös strateegiakonsultandiga noorte osaluse strateegia 4 esimest peatükki ning strateegia elluviimise meetmeid hakatakse välja arendama 2020. aastal. Lisaks korraldati ka Media & Information Literacy raames 2019. aasta viimases kvartalis 2 rahvusvahelist veebiseminari, kus koolitajad käsitlesid teemasid nagu noorte ja noorsootöötajate käitumine veebikogukondades ning küberkiusamine. Mõlemad TCA projektid kestavad 2020. aasta sügiseni.

2019. aastal käivitati koostöö Euroopa Komisjoni ja üleeuroopalise noorteinfo võrgustiku Eurodesk keskusega, et arendada koostöös välja Euroopa Liidu programmide Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse noortevaldkonna võimaluste kommunikatsioonistrateegia. Selleks toimus 21.-22.01 Brüsselis koosolek, kus lepiti täpsemalt kokku eesmärgis, osapoolte kaasamisprotsessis, professionaalsete nõustajate kaasamises ja rollijaotuses SALTO PI, Eurodesk ja Euroopa Komisjoni vahel. Tulenevalt SALTO PI juhtrollist kokkulepitud tegevuste elluviimisel, tegeleti aasta esimeses pooles professionaalide kaasamisega, osapoolte teavitamisega ja ettevalmistustega. Aasta keskpaigaks oli töögrupp kaardistanud olemasolevaid uuringuid, kommunikatsioonimaterjale, alustanud juhtnööride sisu kokkupanemisega ning viinud läbi mitmeid fookusintervjuusid. 2019. aasta teises pooles jätkus töö strateegilise kommunikatsiooni planeerimisega SALTO PI ja Eurodeski eestvedamisel, et suurendada Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse nähtavust ning tulemuslikkust eriti just uusi programmiperioode silmas pidades. Aasta lõpuks jõuti kommunikatsiooni-alaste juhtnööridega lõpp-etappi, kuid kuna juhtnöörid peavad vastama Euroopa Komisjoni poolt ette antud kommunikatsiooni-eesmärkidele, ei saa projekti täielikult lõppenuks lugeda ning juhend peab integreerima ja arvestama ka Euroopa Komisjoniilt tulenevate kommunikatsiooni eesmärkidega. Töörühma poolt on kaardistatud sisemised ja välised väljakutsed, peatükkidena on antud soovitusid sellest, kuidas kaardistada sihtgrupe, valida sõnumeid ja kanaleid, suhelda ajakirjanikega, valmistuda kriisikommunikatsiooniks ning kasutada disainjuhtimist kui meetodit paremaks kommunikatsioonijuhtimiseks.

Töörühma töö tulemusena tulid esile ka konkreetsed väljakutsed juhtimistasandil, millega SALTO PI, noorteagentuurid ja Eurodesk koostöös Euroopa Komisjoniga jätkavad eraldiseisvalt, et vähendada edukat kommunikatsiooni takistavaid tegureid.

18.-19. septembril 2019 toimus Bergenis igaaastane Erasmus+ noortevaldkonna agentuuride kommunikatsioonispetsialistide koolitus (Communication and Information Officers' Staff Training - CIOST) agentuuride kommunikatsioonitöötajate võrgustiku kompetentsi ja omavahelise koostöö arendamiseks, pakkudes neile ka võimalusi oma töökogemuste jagamiseks. Sel aastal oli CIOST eripärane, kuna sellele eelnes Bergenis SALTO PI keskuse ja Eurodeski koostööle pühendatud ühisseminar 17.-18. septembril.

Ühisseminaril arutati ühiste kommunikatsioonijuhtnööride üle ning anti tagasisidet aprillis tööd alustanud töörühma.

CIOST koolitusel lepiti kokku, et SALTO PI seab üles BaseCamp keskkonna võrgustiku jaoks, et jagada kampaaniamaterjale, korraldada paremini ühist koostööd ning infovahetust. Koolituse tulemusena selgus, et üksnes koolituse korraldamisest ei piisa, kui soovitakse tulemuslikku rahvusvahelist koostööd programmide tutvustamisel. Seega lepiti kokku, et SALTO PI toel moodustatakse temaatilised konkreetse eesmärgiga töögrupid, mis aitavad kommunikatsiooni ühiselt planeerida ja koordineerida ka CIOST koolituste vahelisel ajal.

Koostöö ja sünergiate tõstmiseks kohtub kogu SALTO võrgustik ühel või kahel korral aastas. 2019. aasta septembris võõrustas SALTO PI keskus võrgustiku koosolekut Tallinnas, millele eelnes ka rahvusvahelise korraldustiimi ettevalmistav koosolek augustis. Esimest korda olid võrgustiku koosolekule kaasatud kõigi noortevaldkonna agentuuride juhid, mille juures SALTO keskused tegutsevad. Koostöös agentuuride juhtidega parendati ja ühtlustati võrgustiku koosolekul arusaamu kompetentsikeskuste rollist nende mandaatide analüüsimise abil. Lisaks sellele arutati kompetentsikeskuste vaheliste seoste ja koostöövõimaluste üle eeskätt ELi noorsoostrategia rakendamise seoses. Arutelu tulemusena arendati välja keskustevahelise koostöö plaan, millega keskused oma 2020. aasta tööplaani koostamisel arvestada saaksid. Lisaks sellele võeti 2019. aasta lõpuks kogu võrgustiku poolt kasutusele uus SALTO visuaalne identiteet ning töötati SALTO veebiplatvormi ja suhtluskanalite arendamisega.

Peamisteks takistusteks olid 2019. aastal tiimi koosseisu puudutavad muudatused, kõrge ja/või ebaühtlane töökoormus ning inimressursi nappus. Sellest lähtuvalt loodi hulgaliselt partnerlussuhteid, mis aga kätkevad endas riski, et koostöö käigus tekkivad teadmised ei püsi pikaajaliselt ressursikeskuses ega kasvata oluliselt keskuse töötajate kompetentsi. Kõrge töökoormuse tõttu ei ole mõnda tööülesandesse võimalik piisavalt süveneda. SALTO keskuse töö hõlmab analüütiliste tegevuste korraldamist ja arendustööd metatasandil, mistõttu tuleks tegevusi vähendada, et sellega kvaliteetselt tegeleda.

Hoolimata ülaltoodud takistustest on aga SALTO PI suutnud täita oma 2019. aasta indikaatorid ja tulemused ning ellu viia tööplaanis ette nähtud tegevused plaanipäraselt.

V. ESF tegevuse “Noorsootöötajate koolituste arendamine” 2015-2018 koolitustegevused ja koolitussüsteemi arendustegevused

2019. aasta oli ESF tegevuse “Noorsootöötajate koolituste arendamine” viimane aasta. Tegevuste eesmärk oli toetada noortevaldkonna spetsialistide pädevuste arengut paindlike koolitusvõimaluste kaudu ning arendada noorsootöölalaste koolituste süsteemi ja kvaliteeti. Tegevuste tulemusel on tõusnud noortevaldkonna töötajate erialased pädevused, koolitustel õpitud rakendatakse ning toimib laiapõhjaline koostöö nii valdkonnasiseselt kui ka sidususvaldkondadega.

Seatud sihttase koolitustel osalenud noorsootöötajate arvule 2020. aasta alguseks oli 4900 inimest. Seatud sihttase koolituste mõju ja kvaliteeti hindavate analüüside arvule oli 5.

2019. aasta jooksul on ESF tegevustesse (arendus- ja koolitustegevused) kaasatud 882 inimest. Kokku on programmi raames kaasatud 5157 inimest. Koolitustegevused olid suunatud rahvusvahelistumise ning noorte osaluse ja kaasamise ja noorsootöö kvaliteedi toetamisele, nutika noorsootöö pädevuse suurendamisele ja rakendamisele, juhtimise ja huvikaitse tegevuste paremale planeerimisele ja elluviimisele ning õppimise ja kaasamise teemadele huvihariduses. Käsitlemist leidsid ka noorte vaimse tervise ja diskrimineerimise vähendamise teemad ning pädevused, mida noorsootöötajad vajavad, et kaasata noori, kes ei õpi ega tööta. Lisaks toimusid koolitused, töötoad ja kogukonna kohtumine ka noortevaldkonna koolitajatele.

Väljapaistvamate näidetena võib välja tuua järgmised koolitustegevused:

Ajavahemikul 19.09 – 13.12 2019 toimus Viljandis 4-osaline koolitus “Mitteformaalõpe huvihariduses ja –tegevuses”. Osalejaid oli 17, kelle hulgas oli huvikoolide juhte ja õpetajaid, huvi- ja ringijuhte ning noortekeskuste ja –ühingute töötajaid. Lisaks TÜ Viljandi kultuuriakadeemia õppejõule Külli Salumäe`le osalesid koolitajatena Pernova hariduskeskuse direktor Kaire Mertsin ja Mooste rahvamuusikakooli direktor Krista Sildoja.

Koolitus võimaldas arendada teadmisi ja oskusi noorsootöö põhimõtteid järgiva huvihariduse ja –tegevuse kavandamisel, läbiviimisel ja hindamisel. Läbivalt käsitleti kõigil kohtumistel huvihariduse ja –tegevuse lõimimist formaalõppega ning noorte toetamist mitte- ja informaales õppes omandatud teadmiste, oskuste ja kogemuste reflekteerimisel.

Osalejad leidsid koolitust tagasi- ja edasisidestades, et selle mõju võib hinnata nii koheses kui pikaajalises vaates. Igal kohtumisel oli osalejal võimalus koolitusel omandatud uusi teadmisi abiks võttes analüüsida oma töökohal

kogetavaid probleeme; samuti saada tuge lahendusvariantide väljatöötamisel kolleegidelt. Pikemas perspektiivis väärtustasid osalejad seda, et süvenes nende arusaam teadmispõhise tegutsemise vajadusest ja täienesid oskused asjakohase info leidmiseks ning noori kaasavate töömeetodite ja –viiside väljatöötamiseks.

Kuna enamus koolitusel osalenutest töötavad koolides ja huvikoolides, kujunes kõige kuumemaks teemaks formaal- ja mitteformaalõppe lõimimine. Kui 2016.aastal oli päevakajaline eelkõige küsimus, kas seda on üldse võimalik ja mõistlik teha, siis täna otsivad mitteformaalõppe spetsialistid innukalt, kuidas sõnastada noorte mitteformaalõppes omandatud õpiväljundeid nii, et need oleksid arusaadavad ja usaldusväärsed üldhariduskoolide juhtkondadele ja aineõpetajatele ning arvestatavad formaalõppe osana. Võttes arvesse, et haridus- ja teadusstrateegia 2021-35 eesmärgiks on õmblusteta haridusmaastiku kujundamine, on äärmiselt oluline jätkata formaal-, mitteformaal- ja informaalõppe lõimimise teemadega lähitulevikus toimuvatel SA Archimedese noorteagentuuri täienduskoolitustel.

DD StratLabi poolt ellu viidud “Strateegilise planeerimise ja juhtimise koolitus” toimus kahes jaos 19.-20.september ja 9.oktoober 2019. Osalejateks olid Eesti huvihariduse kõigi kuue katusorganisatsiooni juhatused.

Katusorganisatsioonid said koolitusel mõtestada strateegiat ja luua põhja oma organisatsiooni tervikliku strateegia kirjapanemiseks. Osalejad tutvusid organisatsiooni ülesehituse ja juhtimise mudelitega, tegid algust oma põhikompetentside ja tegevuste kaardistamisega. Lisaks tegelesid osalejad veel kahe teemaga: a) Kuidas juhtida ja mobiliseerida oma liikmeid ja võrgustikku, ning b) Kuidas neid hästi esindada ehk huvikaitse peamiste komponentidega.

Katusorganisatsioonide olemuse tõttu on sellel koolitusel üsna ulatuslik potentsiaal, sest neil on võimalus tervikuna mõjutada hulka erinevaid liikmesorganisatsioone. Koolitusel on juba seni olnud märgatavaid tagajärgi, sest mitmed katused ja nende liikmesorganisatsioonid on selle tulemusena asunud koostama oma uut strateegiat ja arengukava. Ka katusorganisatsioonidel endil on juba töös konkreetsemad plaanid edasisteks tegevusteks. Näiteks otsustasid katusorganisatsioonid tulevikus veel rohkem oma jõude ühendada ja esindada just huviharidust tervikuna. Osalejad said mh ka parema ettekujutuse ministeeriumi tööst ning aega omavahel murede ja ootuste jagamiseks.

Priit Ahte ja Ruslan Lainola viisid ellu koolituse „Spontaansus, hoolivus ja grupijuhtimise oskused - Kuidas luua noori jõustavaid lahendusi noorsootöös?“. Tegemist oli grupiprotsessi teadliku juhtimise koolitusega noorsootöö valdkonna inimestele. Põhiteesiks on see, et noori jõustada on võimaik, siis kui oled ise jõustatud kogenud. Koolitusel uuriti osalejat ennast grupis, noorukiea kujunemist ning püüti leida oma jõuallikat uutest rollidest ning tööst kinnijooksnud kohtadega. Erilise värvingu andis sellele koolitusele osalejate erinev vanus (20+ kuni 60+), avatus, koosolemise õhustik ning fookus iseenda spontaansuse leidmisele. Raamistavaks ja läbivaks tegevuslikuks meetodikaks olid improvisatsioonilised harjutused ja draama, mis võimaldas suhestuda teiste grupiliikmetega, kogeda erinevaid rolle ning luua koos laval. Tegevuslikku poolt täiendasid teadmised noorukiea põhiolemusest, grupi arengufaasidest ja meeskonnas tegutsemisest. Koolitusel kogetu kandub noorsootöötajate kogemuse läbi noorteni, kuna kohalolijad said märgatav ja kaasatud, mida saab ka töösse kaasa võtta soovina pakkuda seda võimalust ka noortele.

2019. aastal valmis 2 koolituste mõju ja kvaliteeti hindavat analüüsi. Kokku on 2020. aasta alguseks valminud 5 analüüsi. Esimene uuring hõlmas perioodil 01.02.2018-31.12.2019 toimunud koolituste tagasiside analüüsi. Teine analüüs hõlmas intervjuusid noortevaldkonna töötajatega, kes osalesid tegevuse “Noorsootöötajate koolituste arendamine” raames toimunud koolitustel ja koolituste läbiviijatega ning valdkondlike esindusorganisatsioonide esindajatega. Lisaks toimus tekstianalüüs, kus analüüsiti toimunud koolituste kokkuvõtteid ja varasemaid uuringuid. Saadud sisendi põhjal koostati aruanne, kus kirjeldati toimunud koolituste mõju ja kvaliteeti ning esitati soovitud noortevaldkonna koolituste edasiseks arendamiseks.

Uuringud toovad välja, et vahetu tagasiside andjatest 95% hindas, et noorsootöötajate koolitusprogrammi koolitus vastas nende ootustele. 79% vastanutest tunnevad ennast kindlana, rakendades õpitut peale koolitusel osalemist. Koostöö ja suhtlus koolitusel osalenutega toimub suurel määral ka kuue kuu möödumisel koolitusest, 68% korduva tagasiside andjaist suhtleb ja jagab kogemusi koolituse käigus loodud kontaktidega. Kvalitatiivne uuring kinnitab, et koolitused on toetanud noorsootöötajate pädevusi ja õpitut rakendatakse oma töös, samuti on koolitused avaldanud valdkonna arengule mõju.

2019. aastal ilmus 3 ajakiri MIHUS numbrit: tehnoloogia; noorsootöö eetika ja väärtuste ning noorsootöötajate enesearengu teemadel. Ajakirja saab lugeda: Mihus.mitteformaalne.ee kodulehte külastas 2019. aastal kokku 6112 inimest (6016 uut). Juunis ilmunud tehnoloogia teemalise ajakirja kõige populaarseimad artiklid olid "Digitaalses maailmas elav noor ja digitaalselt ligipääsetav noorsootöötaja" (Veronika Tuul ja Marin Johnson) ja "Marsipõlvkonna lapsed" (Ene Ergma). Septembri, eetika ja väärtuste numbris, loeti kõige enam artikleid "Kui noored vaatavad pornograafiat ehk pornograafiast noorsootöös" (Anett Männiste), "Milline väärtuskasvataja oled sina" (Nelli Jung) ja "Noortele meeldivad hästimakstud ametid, kus avanevad eneseväljendusvõimalused" (Andu Rämmer". 2019. aasta viimase ajakirjanumbri, mis käsitles noorsootöötajate enesetäiendamise teemat, kõige populaarsemad artiklid olid "Süsteemne mõtlemine - võti ense ja teiste mõistmiseks" (Pille Murrik), "Kõige kultuursem on targalt laiskelv inimene" (Teet Toome) ja "Vaimse tervise esmaabi: Kuidas sul läheb" (Anna-Kaisa Oidermaa).

Teostati ka mitteformaalne.ee veebi struktuuri- ja sisu-uuendus. Uuenenud kodulehte saab näha 2020. aasta alguses. 2019. aasta jooksul külastas kodulehte kokku 26 846 inimest (26 390 uut). Võrreldes eelmise aastaga on külastajate arv pea kahekordistunud, 2018. aastal oli kokku külastajaid 13 927. MFÕ populaarseimad osad olid koolituskalender, õpimeetodid ja õpimaterjalid.

2019. aasta lõpuks valmis noorsootöö õpiku kontseptsioon, mille aluseks oli 2013. aastal ilmunud Eesti noorsootöö õpik.

Eesti keelde tõlgiti 7 noortevaldkonna materjali:

1. T-kit käsiraamat "Euroopa kodanikuks olemine noorsootöös"
2. T-kit käsiraamat "Jätksuutlikkus ja noorsootöö"
3. "Osalusmudelid"
4. SALTO mõttekoda noorte osaluse teemal: kaasatuse ja aktivismi kriitilisel äärel
5. "Üks ühele - toetades silmast silma õppimist"
6. "Väärtus mulle, väärtus teistele"

Lisaks ilmus eestikeelsena metoodiline materjal "Väeneiud" (https://noored.ee/wp-content/uploads/2019/09/vaeneiud_sisu_EST_veebi.pdf), millega kaasnes ka materjali metoodikat tutvustav ja materjali kasutamist toetav koolitus.

Tallinn Ülikool, Tartu Ülikooli Narva Kolledž ja Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia arendasid 2019. aasta jooksul välja noorsootöötajate täienduskoolituse süsteemi ülikoolides, töötades välja ainekavasid, õpimaterjali ja viies ellu seminare, loenguid ja võttes vastu välislektori ja kohtudes valdkonna ekspertidega, et omada 2020. aastast valmisolekut pakkuda noorsootöötajatele täienduskoolitusi.

VI. Programm "Hooliv klass"

2019. aastal lähtuti programmile seatud eesmärkidest:

õpetada 6-7. klassi noortele oskusi ja pakkuda kogemusi, mis aitavad kujundada klassist hooliva meeskonna; tõsta noorte õpimotivatsiooni ja koolirõõmu; ennetada koolikiusamist ja koolist väljalangevust; toetada õpetajate ja noorsootöötajate kujunemist hoolivust märkavaks ja esiletoovaks praktikuks ja tugevdada üldhariduse ja noorsootöö koostööd.

Programmis osales 2019. aastal 10 klassi, kus õppis kokku 212 õpilast. Osalenud koolid olid: Tartu Mart Reiniku Kool, Saku Gümnaasium, Oskar Lutsu Palamuse Gümnaasium, Saue Gümnaasium, Pääsküla kool, Põltsamaa Ühisgümnaasium, Mooste Mõisakool, Viljandi Kesklinna kool, Pärnu Raeküla kool ja Salme kool.

2019. aastal toimusid programmi raames tugimeeskondade koolitused, septembris ja novembris, kus osales 32 klassijuhatajat ja tugimeeskonna liiget. Noortekoolitustel osales 228 inimest (sh. 206 õpilast). Klassijuhatajatele pakkus programmi raames tuge mentor, Einike Mölder, kellega toimus igal klassijuhatajal 4 individuaalset kohtumist.

Programmi toetavate tegevustena toimusid ka koolitajate kohtumine (19-20.08) ja supervisioon (18.12). Programmi viis ellu 8 koolitajat: Pille Murrik, Einike Mölder, Lianne Teder, Terje Tamm, Ruslan Lainola, Hele Riit, Kristi Kivisaar ja Priit Ahte.

5-6.12 toimus esmakordselt ka programmi Hooliv klass tegijate kokkutulek, kus osales 35 eelnevalt programmi läbinud klassijuhatajat või teist kooli meeskonda kuulunud inimest. Kokkutulek tõestas, et programmi mõju on oluliselt pikaajalisem kui võis loota, kuna 2014. aastal programmis osalenud õpetajad tõid näiteid, kuidas nad programmis õpituga jätkuvalt töötavad ning milliseks on kujunenud klassid, kes 2014. aastal programmis osalesid. Rõhutades, et klassid on oma eakaaslastega võrreldes hoolivamad ja erinevuste (teiste arvamuste) suhtes avatumad. Lisaks kinnitas kokkutulek osalejate vajadust olla osa kogukonnast ja saada iga-aastaselt inspiratsiooni selle teemaga tegeleda ning nõnda tagada ka programmi põhimõtete jätkusuutlikkust koolides, kuna koolidest said osaleda ka need osalejad koos klassijuhatajaga, kes ei olnud eelnevalt programmi meeskonnas osalenud. Kokkutulekul seati oluliseks eesmärgiks tuua esile noorsootöös kasutatavad lähenemised ja praktikad. Lianne Teder viis läbi töötoa mitteformaalsest õppimisest ja aktiivõppe meetoditest, tutvustades mitteformaalne.ee veebi ja teisi valdkonnas olemasolevaid materjale. Terje Tamm jagas teadmiseid ja meetodeid inimõiguste ning vaenukõne teemal ning tutvustas samuti mitmeid noortevaldkonnas kasutataval olevaid materjale. Kohtumise lõpus jagate ka erinevaid projektitoetuste võimalusi, mida ka üldhariduskoolid saavad noortega ühiselt kasutada (sh Erasmus + ja ESK võimalused).

Kokkutulekul osalejate tagasiside hulgas leiab rohkelt kinnitust programmi vajadusest ja mõjust, mida osalemine neile ja nende klassile andnud on:

- Hoolivusega tegelemine on muutnud õpilasi julgemaks nii ühiskonna probleemide üle arutlemisel kui oma arvamuse väljendamisel.
- Huvijuhina märkasid, et programmis osalenud noored osalesid hiljem aktiivselt õpilasesinduse töös ning areng oli positiivses võtmes tuntav üle kooli.
- Inimene tunneb ennast hästi siis, kui teda heas mõttes märgatakse ja temaga arvestatakse. Tahame seda hoolimise tunnet kogeda oma töökohal, koolis, tänaval ja kodus. Siis on meil turvaline olla ja hea koostööd teha.
- Minu klassist osalenud lapsi muutis programmi „Hooliv klass“ laager väga. Laagri järel kaotas üks poistest oma ema ja lapsed võtsid väga tihedalt tema ümber kokku. Teda kaitsti, tema eest räägiti teiste õpetajatega, teda toetati ja aidati uskumatult palju. Klassi paar kuud hiljem lisandunud noormees võeti erakordselt soojalt vastu. Klassi oli igal aastal tulnud ja sealt läinud õpilasi ning mõnel korral oli kohanemine raske nii klassile kui uustulijale. Viimane lisandus võeti aga vastu kindlameelsete sõnadega – me hoolime, me oskame nüüd paremini ja teemegi paremini! Kuigi minu tee viis kalli klassi juurest ära, hoiame sidet ja olen õnnelik, et nad on jätkuvalt ühtehoidvad ning hoolivad. Olen kindel, et programmi „Hooliv klass“ saadud kogemused, teadmised ja oskused olid neile oluliseks toetuseks ka minu lahkumisega toimetulekul.
- Mulle meeldib tegelikult väga – ja loodan, et ka lastele – öelda tunni lõppedes midagi positiivset teisele. Alguses on lapsed kohmetud, aga siis harjuvad ära ning sellest ongi saanud üks positiivne osa tunnist ja koolipäevast.
- „Hooliv klass“ õpetab lapsi ja noori enda käitumist märkama, mõistma selle mõju teistele lastele ja aktsepteerima ka seda, miks teised käituvad parasjagu nii, nagu nad käituvad. Programm õpetab meie lastele sallivust, kannatlikkust, hoolimist. Kui nemad neid väärtusi endas edasi ei kannaks, mis meist siis saaks?

2019. aasta kevadel valmis ka üks bakalaureusetöö, juhendajaks Pille Murrik (programm Hooliv klass koolitaja), mille raames uuriti programmi pikaajalist mõju. Uurimistulemused näitavad, et õpilaste suhted on paranenud. Muutus, mille tõid peale programmi välja klassijuhatajad ja tugimeeskondade liikmed on järgnevad: õpilased julgusid rohkem üksteise toetuda; eneseanalüüsioskus paranes; õpilased märkasid järjest enam hoolivust; hakkasid suhtlema nende klassikaaslastega, kellega varem ei suheldud; õpilased hoidsid ühte, et vähendada koolist väljalangevust. Arenes meeskonnatööoskus, vähenes tõrjutus õpilaste hulgas, kasvas õpilaste enesekindlus ja arenes vastutustundlik käitumine, suhtlemine muutus sõbralikumaks ja hoolivamaks. Vastajad tõid välja hulgaliselt erinevaid võimalusi, mida programm neile positiivsete muutuste elluviimiseks pakkus: positiivse

käitumise märkamine ja tunnustamine, lahenduskeskne mõtteviis, tagasiside andmine, kovisiooni mudeli kasutamine lahenduste leidmiseks.

2019. aasta mõju uuringu esmaste tulemuste põhjal saab öelda, et valdavalt on hinnangud programmi lõpus väiksema hajuvusega keskmisest, kui need olid programmi alguses. Rohkem tähelepanu hoolivale käitumisele ja kogu klassiga koos läbitud programm on muutnud sarnasemaks või ühtlustanud osalejate hinnanguid klassikliimat väljendavatele väidetele. 2019. aasta oli esmakordne kui klasside heaolurastate tulemused erinesid tunduvalt. Sellest tulenevalt on lisaks plaanitud analüüsida klasside koolituste tagasisidet ja uurida koolitajate ning mentori tagasisidet klasside ning klassijuhataja arengute kohta. Möödunud aastal osalesid väga erinevad klassid, kelle alguspunkt oli võrreldes eelmiste aastatega, märgatavalt erinev. Sellest tulenevalt olid ka klassi edusammud erinevad, kuidas tugimeeskondade teise koolituse põhjal, kus kõik koolid oma lugu jagasid, saab ütelda, et edasimineku toimus kõikides klassides.

“Isegi kui meie klassis ei toimunud suuri muutusi, andis see programm ja kohtumised mulle häid mõtteid ja jõudu nende keerukate lastega edasi minna, proovida jääda ka rasketel hetkedel rahulikuks ja leida alati head, mida märgata ja tunnustada.” (2019. aastal programmis osalenud klassijuhataja)

“Programm aitab klassijuhatajal teadlikumalt tegeleda klassi kui tervikuga. Kogemuste jagamine teiste klassijuhatajatega on väga väärtuslik. Programm aitab ja õpetab ka, et me tegelikult ei ole üksi vaid koolis on olemas inimesed, kellele me saame toetuda, jagada ja kes saavad meid vajadusel abistada.” (2019. aastal programmis osalenud klassijuhataja)

“Programm "Hooliv klass" on mind klassijuhatajana muutnud oma õpilastega palju lähedasemaks. Meile anti väljapool kooli võimalus näidata üksteisele seda mida me tegelikult vajame, et üksteist märgata. Ning luua tõeline side läbi tunnete jagamise.” (2019. aastal programmis osalenud klassijuhataja)

Programm kulges ootuspäraselt ja tulemused saavutati. Keeruliseks tegi protsessis klasside väga erinevad lood ja ka see, et klassijuhatajate hulgas oli neid, kes ei olnud planeerinud programmi elluviimise jaoks oodatud ajaressurssi või seisid silmitsi muude eluliste takistustega, mistõttu jäi programmi elluviimine koolis, väljaspool programmi tegevusi, väheseks. Ootus oli 2019. aastal kaasata ka vene keelt emakeelena kõnelevate laste klass, kuid kahjuks tühistas välja valitud kool oma osaluse hetk enne programmi algust ja teist sarnast kooli asemele võtta ei õnnestunud.

VII. Programm “Noortekohtumised”

2015. aasta märtsist käivitatud pilootprojekt “Noortekohtumised”, jätkas 2019 aastal oma viienda tegevusaastaga, eesmärgiga jätkuvalt toetada Eestis elavate 11-19-aastaste erineva emakeelega noorte siseriiklikke koostööprojekte suurendades seeläbi teineteisemõistmist, koostööd ja noorte arengut.

2019. aasta olulisemad muudatused programmis:

- Projektikohtumisele ehk põhitegevusele lisandus finantseeritud ettevalmistav kohtumine, mille kestus on 1-2 päeva, igast partnerorganisatsioonist osaleb juhendaja koos 1-2 noorega.
- Programm avati erinevatele kultuuridele, üks partner on eestikeelne, teised muu kultuuritaustaga.
- Maksimaalne noorte arv ühes projektis tõusis 30'ni.

Muudatused võeti taotlejate poolt väga hästi vastu – ettevalmistava kohtumise vajadust on varasematel aastatel lõpparuannetes korduvalt välja toodud, noorte arvu suurendamine ühes projektis on samuti taotlejatepoolse tagasiside põhjal vastu võetud ja programmi avamine muukeelsetele Eestis elavatele noortele on andnud võimaluse programmist osa saada noortel, kes muidu noorsootöövõimalustega nii kursis ei ole olnud. 2019. aastal rahastati nelja projekti, millest kahes osalesid pagulasnoored ja kahes Eesti elavad Rumeenia ja Moldova päritoluga noored.

2019. aastal korraldati kaks programmi taotlusvooru – taotlused esitati 1. aprilliks ja 1. novembriks. Kahe tähtaja kohta saabus Noorteagentuurile kokku 50 projektitaotlust 81 noortekohtumiseks 2118 noorele, kogusummas 272 079 Eurot. Kokku toetati 2019. aastal 38 projekti, mille raames viiakse ellu kokku 60 noortekohtumist, milles osaleb kokku 1516 noort (toetussumma kokku 183 839 eurot). Projektides osaleb kokku 81 noortejuhti. Keskmine noortekohtumise pikkus oli (koos reispäevadega) 5 päeva ning valdav enamus projekte teostati kahe partneri koostöös.

2019. aastaks eraldatud toetussummast (234 022 eurot) jagati toetussummadena välja 78,6% taotlejatele, kes suutsid tagada noorteagentuuri poolt eeldatava projektide kvaliteedi. Projektide kvaliteeti toetavate tegevustena jätkati noortele suunatud 45-tunnise projektijuhtimise koolitusega Idee45, ning noortejuhtidele suunatud Noortekohtumiste kvaliteediseminaridega. Lisaks on alates pilootprojekti käivitamisest toimunud eeltaotlustähtaegade süsteem, kus Noortekohtumiste projekti nõustajad toetavad taotlejaid kvaliteetsemate projektitaotluste kirjutamisel (kaheks eeltaotlustähtajaks esitati ja nõustati 22 eeltaotlust). 2019. aasta kevadel ja sügisel toimunud kahest Idee45 koolitusest võttis osa vastavalt 171 inimest (133 noort ja 38 noortejuhti) ning kevadel ja talvel toimunud neljast kvaliteedikoolitusest kokku 98 osalejat (70 noort ja 28 noortejuhti). Koos kvaliteeti toetavate koolituste ja infoseminaride osalejatega oli Noortekohtumiste 2019. aasta tegevustesse kaasatud 1751 noort, mis täitis 103% ulatuses 2019. aastale seatud eesmärgi, mille kohaselt oli eesmärk kaasata 1700 noort. Programmitegevustest sai osa 177 täiskasvanud noortejuhti. Teavitustegevusega tegeleti võrreldes varasemate aastatega veidi teisiti, keskenduti enam isikliku kontakti loomisele potentsiaalsete taotlejatega ja see andis ka arvestatava tulemuse – II taotlustähtajaks laekus 31 taotlust, mis tähendab, et taotluste arv tõusis samale tasemele, kus ta oli 2016. aastal. Taotlejate seas jagunesid uued ja korduvtaotlejad vastavalt – 67% taotlejatest olid korduvtaotlejad ja 33% uued taotlejad. Uutest taotlejatest umbes neljandik olid need, kes olid varasemalt kaasatud partneri rollis ning mitmed korduvalt taotlejad esitasid taotluse täiesti uue meeskonnaga. Noorte vanuseline jaotus projektides on pigem lai, ulatudes peamiselt 13-17 aastani. Alates 2016. aastast laiendati taotlemise võimalust ka gümnaasiuminoortele ja 2019. aastal on gümnaasistid seda võimalust aktiivselt kasutama hakanud. Eeskätt võimaldab põhikooli vanusepiirangu laiendamine gümnaasiumile noori paindlikumalt kaasata, eksklusiivselt gümnaasiumi noortele suunatud projekte toetati 2019 50't kaheksa ehk 16%.

Noortekohtumiste toimumise geograafiline jaotus oli võrreldes eelneva aastaga erinev. Vähenes Ida- või Lääne-Virumaal läbi viidud noortekohtumiste arv (ligi 25% varasema 37% asemel), samal ajal suurened Tallinnas ja Harjumaal läbi viidud noortekohtumiste arv (umbes 27% kõigist noortekohtumistest varasema 17% asemel). Lõuna-Eestis (Tartu-, Võru, Valga ja Põlvamaa) toimunud projektid on 2019. jätkuvalt tõusvas joones - 20% 2019. aasta projektidest toimus Lõuna-Eestis (varem 12%) ja umbes 28% projektidest on toimunud kõigis ülejäänud maakondades. 2019. aastal toimus väike tagasilangus prioriteetsetest maakondadest (Rapla-, Lääne-, Järva-, Viljandi- ja Jõgevamaal) pärit projektitegijate kasvus – kui 2018. aastal oli see näitaja 20 erinevat projektitegijat ja partnerit, siis 2019. aastal on see näitaja 8. Tähelepanuväärne on aga tõsiasi, et esindatud on peaaegu kõik prioriteetsed maakonnad, vaid Jõgevamaalt ei õnnestunud leida ainsatki projektitegijat.

2019. aasta projektid toimusid kokku 12 maakonnas, välja jäid Valgamaa, Jõgevamaa ja Põlvamaa. Kõiki noortekohtumiste toimumispaiku aastate lõikes on võimalik vaadata virtuaalselt kaardilt <https://www.google.com/maps/d/u/0/edit?mid=zRoR7tFpbvdA.k-tYw2AvXdPY>.

Taotlevate organisatsioonide profiil on noorteagentuuri jaoks jätkuvalt huvitav ning 2019. aasta jooksul ka muutunud. Avalik-õiguslike organisatsioonide hulk on taotlevate organisatsioonide seas endiselt kõige kõrgem ja näitab kasvutrendi (52% kõigist projekti tegijatest), samal ajal kui MTÜ'de osakaal on taotlevate organisatsioonide seas langenud 24%-ni ning informaalsete noortegruppide osakaal on langenud 24%-ni. Kooligruppide või koole esindavate õpilasgruppide osakaal on üldjoontes jäänud samale tasemele, mis varasematel aastatel 45% toetuse saajatest. Seega on üldhariduskoolid jätkuvalt Noortekohtumiste valdavamaks sihtgrupiks ning läbi Noortekohtumiste rahastusmeetme mitteformaalse õpikeskkonna rakendajad. Noortekeskuste osakaal taotlejatest on jätkuvalt umbes neljandik, huvikoolide osakaal on langenud 10%-ni ning noorteühenduste osakaal püsib 20% juures.

Noortekohtumiste projekti teemad on sellised, mis noori endid kõnetavad ja on valitud noorte poolt. 2019. aastal näitasid noored tõsist huvi üles (vaimse) tervise, keskkonna, spordi, kultuuridevahelise õppe ja meeskonnatöö vastu.

Noortekohtumised pälvisid aasta jooksul kokku 4 üleriiklikku meediakajastust (4 vene keeles, sh 1 raadioeetris ja 2 televisioonis ja 1 trükimeedias: ETV+, ERR, Raadio 4 ja ajaleht Stolitsa). Noored.ee blogis ilmus 20 projektikajastust. Sellega sai täidetud 2019. aastaks seatud eesmärk – vähemalt 4 meediakajastust üleriiklikus meedias ja 15 blogipostitust noored.ee blogis. Maakondlikes lehtedes ilmus 9 uudist toimunud projektidest. Väga edukaks kujunes sotsiaalmeedia kampaania [Sõbralikkuse Saadikud](#), mille raames jagasid 2019. aastal 11 noort oma kogemusi noortekohtumiste projektidest noored.ee blogis ja ka Facebookis (kus postitused jõudsid keskmiselt 1200 inimeseni).

2019. aastal valmis programmi Noortekohtumised [mõju-uuring](#), mis võtab kokku noortekohtumiste olulisemad tulemused ajavahemikus 2015-2018.

Uuringu põhitulemused

PNK mõju noortele:

- Noortekohtumistel on noorte pädevuste arengule suur mõju. Kõige enam areneb noortel suhtlus võõrkeeles (sh vene emakeelega noortel areneb enab võõrkeeles suhtlemise julgus), isiklik, kultuuridevaheline, sotsiaalne ja kodanikupädevus, algatusvõime ja ettevõtlikkus ning õppimisoskus.
- Noore õpivad noortekohtumistel paremini Eestit tundma, ning teiste piirkondade nägemine on uudsem just eesti emakeelega noorte jaoks, kel on mõnede piirkondade ja ka teise emakeelega inimeste suhtes enam eelarvamus.

PNK mõju noortevaldkonna arengukavale:

- Noortekohtumised aitavad kaasa Noortevaldkonna arengukava eesmärkide täitmisele.
- PNK aitab noortele vastutusrikka rolli andmise kaudu oluliselt arendada noorte elus hakkamasaamiseks vajalikke oskusi, eriti nt vastutustunnet, kohanemisvõimet ja suhtlusoskust mitmekultuurilises keskkonnas.
- PNK aitab kaasa erinevate mitteformaalse hariduse võtete levimisele ja kvaliteedile, sh ka formaalhariduses: (õpieesmärkide seadmisele, enese arengu analüüsimisele, teadlikumale õppimisoskusele ja reflekteerimisele noortel ning noorte kaasamise oskusele noorte juhendajate-õpetajate seas.)

PNK mõju Lõimumiskava eesmärkidesse

- Noortekohtumised panustavad kõikidesse Lõimuv Eesti 2030 eesmärkidesse. Väga otse ja efektiivselt aitavad nad kaasa inimestevaheliste suhete loomisele ja koos õppimisele.
- PNK arendab ettevõtlikkust ja toimetuleku oskust ning vene noorte eesti keele omandamist.
- Mida enam on noorte omavaheline suhtlus soodustatud segakeelerühmade ja -paaridega ja meeskondlike ülesannetega ja mida enam on nad projekti ja tegevustesse kaasatud, seda paremini toimub lõimumine.
- Ka selge eesmärk, mis tuleb üheskoos täita, olgu selleks millegi ära õppimine, millegi ehitamine, mingi esitus vms, ühendab noori.

PNK mõju noorsootöötajate hoiakutele ja praktikatele

- Programm pöörab suurt tähelepanu noorte pädevuste analüüsimisele, kuid noortejuhid ei analüüsi üldjuhul väga detailselt, mida nad on ise noortekohtumistest õppinud.
- Väga oluline noortekohtumiste panus noortejuhitide arengusse on noortejuhitidel tekkinud oskus ja julgus anda noortele suuremat vastutus.
- PNK-l on positiivne mõju noorsootöö valdkonna paremale mõistmisele ning panustas noorsootöö meetodite nt kaasamist, noorte omavahelist tundma õppimist, suhtlemist jne soodustavad tegevused) kasutamise oskuse kasvule ja levikule.

VIII. Väärtusarenduse tegevuskava elluviimine noortevaldkonnas

2019.a tegevuseesmärgid olid järgmised:

1. Inimõiguste hariduse ja noorsootöö seos noortevaldkonnas on selgelt kommuniqueeritud, sh läbi noorsootöö eriala õppekavauuenduse, inimõiguste hariduse ressursside kättesaadavuse, vastavate poliitikasoovituste formuleerimise ning kajastub SANA tiimi pädevustes ja erinevates tegevusformaatides, näiteks läbi meediakirjaoskuse ja sallivuse teema edendamise

2. Vaimse tervise teemade puhul on noortevaldkonnas enam teadvustatud riskigrupid ning seosed levinumate vaimse tervise murede ja vaimse vägivalla, näiteks tõrjumise vahel
3. Noortevaldkonnas on kättesaadavaks tehtud ja koolitatud inimõiguste haridusel põhineva sootundlik metodoloogia käsiraamatu "Väeneiud" põhjal
4. Seosed valeuudiste leviku ja polariseerumise vahel on rohkem teadvustatud

2019.a saavutatud tulemused on järgmised:

Eesmärgid said kavandatud tegevuste ulatuses täidetud. Peamise sündmusena toimus Tallinnas oktoobri lõpus inimõiguste hariduse konverents, kust saadi sisend, et rahvusvahelisel inimõiguste päeval, 10 detsembril avaldada inimõiguste haridust puudutavad poliitikasoovitused teema integreerimiseks noortevaldkonda, ühtlasi toimus inimõiguste hariduse materjalide ja ressursside levitamine sotsiaalmeedia kaudu, SANA tiim sai koolitust inimõiguste hariduse teemas ning andsime taas välja vaenukõne ennetamise käsiraamatu "Järjehoidjad" ning toimetatud väljaande "Inimõiguste haridus ja noorsootöö". Noortevaldkonna infokandjas MIHUS ilmus inimõiguste hariduse alal ja sootundliku noorsootöö teemadel artiklid.

Ühtlasi tegelesime koostöös SALTO Osaluse Ja Teabe Ressursikeskusega meediakirjaoskuse portaali inimõiguste hariduse alaste tekstide koostamisega ning viisime läbi noorsootöötajatele töötoa „Vaenukõne, seksi väljapressimine ja küberkiusamine“ Euroopa Nõukogu käsiraamatu "Järjehoidjad" alusel Tallinnas.

Ka andsime eesti keeles välja käsiraamatu "Väeneiud" ja sellega komplekti kuuluvad tundekaardid. Hiiumaal ja Haapsalus toimusid 4-päevased vaimse tervise koolitused "Koo vaimult tugevaks: noorte vaimse tervise toetamine". Koostöös Eesti Pagulasabiga viisime läbi noorte rändetaustaga noorte ja eest noorte ühise fotoringi, milles põgenikutaustaga noored ja kohalikud noored räägivad oma lugusid digitaalsel teel. Sellest võttis osa kümnekond noort iga nädal september-november 2019.

Rahvusvahelisel tasandil tegeleti 2019.a. partnerlusprojektide "Noored inimõiguste eest" ja "Teadlikud tegusad noored" tegevuste läbi viimise ja projektide lõpetamisega ning järeltegevuste aktiivse planeerimisega ajaperioodiks 2020-2021.

Projektis "Noored inimõiguste eest" leidsid partnerriikide seas aset projekti tulemuste edasiandmisele suunatud seminarid ülikoolidega, milles õpetatakse noorsootöö õppekavu, samuti rahvuslikud seminarid inimõiguste hariduse ja noortevaldkonna lõimiseks. Ühtlasi toimus aasta alguses Zagrebis 2. osa koolitajate koolitusest inimõiguste hariduses. Põhiline rõhk läks rahvusvahelise inimõiguste hariduse konverentsi ette valmistamiseks. Aasta teises pooles tegeleti projekti kokku võtmise ning auditi käivitamisega.

Projektis "Teadlikud tegusad noored" toimusid sündmused noortele koostöös Eesti Pagulasabi ja filmifestivaliga FestHeart. FestHeartiga koostöös toimus rändearutelu ja film Rakveres aasta alguses ning arutelu LGBT ja põgenike teemal festivali ajal. Eesti Pagulasabiga viis läbi #YoungTogether kampaania fotoringi põgenikutaustaga ja eesti noortele sügisel 2019 Tallinnas, kust võttis regulaarselt osa kümnekond noort. Toimusid ekskursioonid ja noored rääkisid oma lugu foto kui meediumi kaudu. Ring lõppes näitusega.

Muudatused seoses esialgselt planeerituga:

Katsetasime esmakordselt SANAs "Ideest projektini" formaati inimõiguste hariduse teema lülitamisega, mille raames toimus metodoloogiline konsultatsioon, ent seoses vähese osalejate arvuga sündmusel koolitusformaat kasutust ei leidnud (sündmuse kestus muutus).

Algselt kavandatud teavituskampaania „Siin hoolime“ otsustati ressursside efektiivsemaks planeerimiseks ja kampaania laiapõhjalisuse eesmärgil 2020. aastal korraldada. Selleks on sidusgruppidega ühiselt koos arutatud ja esimesed sammud kavandatud.

Inimõiguste hariduse konverentsi audiovisuaalne kokkuvõte ilmub planeeritust hiljem, 2020. aastal seoses monteerimisviigadega tööde teostaja poolt.

Valik toimunud sündmusi ja osalejate arvud:

29.-30.10 Tallinn, „Noored inimõiguste eest“ konverents, millest võttis osa 105 osalejat, sh 5 Eesti osalist

06.10 Rakvere, noorte diskussioon ja filmilinastus "Varjupaik. Huvasti, Eeden!" koostöös FestHeartiga ja väliskülalisega (15 noort)

02.10 Tallinn, "Räägime väärtustest!" väärtusteteemaline arutelupäev noorsootöötajale (31 noorsootöötajat)

24.-25.09 (24 osalejat) ja 10.-11.10 (23 osalejat) vaimse tervise koolitus "Koos vaimult tugevaks: noorte vaimse tervise toetamine" Haapsalus

19.-20.09 Tallinn, sootundliku hariduse metodoloogia tutvustamine ja käsiraamatu "Väeneiud" koos tundekaartidega välja andmine (16 noorsootöötajat osales esitlusel)

3.-4.09 Tallinn, inimõiguste hariduse koolitus ja projektilabor (19 noorsootöötajat)

6.-7.06 Tallinn, SANA inimõiguste hariduse tiimikoolitus ""Aga minu õigused?!" ja sünagoogi õppekäik (15 SANA kolleegi osales)

22.05 Narva, noorsootöö kutseseminar noorsootöö tudengitele, kus toimus 3 inimõiguste hariduse töötuba (osales kokku 84 noorsootöö tudengit)

14.-16.05 (17 osalejat) ja jätkupäev 26.09 (12 osalejat) vaimse tervise koolitus "Koos vaimult tugevaks: noorte vaimse tervise toetamine" Kärdlas

19.02 Rakvere, noorte rändearutelu ja filmiseanss 'What Will People Say' (Norra 2017) teatrikinos koostöös Eesti Pakistani Seltsiga (18 noort)

IX. Avalikud suhted ja infotegevused

Noorteagentuuri kommunikatsioon oli tugevalt seotud 2019. aastal agentuuri strateegia toetamisega. Suur rõhk oli väärtuste ja strateegia kommunikeerimisele. Ühtlustasime SANA visuaalset brändi sidudes oma nime meie vahendatavate programmidega ning kujundasime läbivad sõnumid, mis on tugevdanud SANA tuntust valdkonnas ja väljaspool. Lisaks töötasime oma kanalite ning sisu kvaliteedi tõstmise nimel. Arenduse läbisid nii noored.ee veeb kui ka mitteformaalne.ee. Lisaks võeti sotsiaalmeedia kanalite haldamisel strateegilisem suund. Samal ajal laiahaardelise digikommunikatsiooniga panime käima rahvusvahelise noorteinfo võrgustiku, mis saavutas hea ühenduse kohaliku tasandi noorsootööga. Aktiivse rohujuure tasandi infojagamise nimel tuli panustada palju kommunikatsioonitiimi ressursse infovõrgustiku motiveerimisse, vedamisse ja koolitamisesse.

9.1. Teavitustegevused ja infoüritused

9.1.1 Euroopa Noortenädal 2019 "Demokraatia ja mina"

Üle aasta toimuva Euroopa Noortenädala ettevalmistused algasid juba jaanuaris Brüsselis toimunud ettevalmistava kohtumisega, kus osales Eurodesk Eesti riiklik koordinaator. Seati paika tänavune teema, mis inspireerituna Euroopa Parlamendi valimistest oli "Demokraatia ja mina". Noortenädala toimumiskuupäevad olid 29.aprill – 5.mai. Eesti jaoks toimusid tegevused kolmel tasandil: Euroopa, riigi ja kohalikul tasandil. 29. – 30. aprillil toimus Brüsselis Noortenädala avamine – Euroopa Parlamendi täitsid tuhat noort, kes tegid ja osalesid töötubades ja pidasid arutelusid otsustajatega. Eestist käis kohal 8-liikmeline delegatsioon, kelle osalemist finantseeris Euroopa Komisjon. Brüsseli sündmuste kajastamisel oli põhirõhk sotsiaalmeedial, toomaks Noortenädalat nähtavale ning Eesti sündmustele osalejaid. Ennekoike oli Brüsseli sündmus oluliseks mõjutajaks noortele osalejatele, laiem mõju läbi meedia oleks võinud olla tugevam.

Euroopa Noortenädala tähistamine Eestis oli rajatud üsna mahukale plaanile külastada partneritega 9 Eesti linna ning korraldada noortele 6-tunnine seminar. Plaanid valmisid koostöös Eesti Noorteühenduste Liidu ja Euroopa

Komisjoni Eesti esindusega. EK esinduse poolt korraldatav Euroopa Päeva tur Eestis kattus Noortenädala kuupäevadega ning seetõttu otsustati jõud ühendada ning suunduda samadesse sihtkohtadesse. Samaaegselt Euroopa Päeva laadaga pidi külastatavas linnas toimuma noortele suunatud ideelabor „Demokraatia ja noored“, mida juhtisid ENL ja SANA. Ühendatud tegevus pakkus ka ühtset info levikut.

Seminari kontseptsioon koosnes kolmest osast – alustati Euroopa Liidu võimalusi ning investeeringuid tutvustav interaktiivse esitlusega, et lähendada noori ja EL-i. Sellele järgnes ideelabor, kus julgustati noori algatama ideid kodukoha elu edendamiseks ning selleks noortele mõeldud fondidest toetust taotlema. Päeva lõpetas kohtumine Euroopa Parlamendi kandidaatidega, mis pakkus poliitikutele endale suurt huvi ning andis noortele võimaluse oma hääle otsustajatele kuuldavaks teha. Külastatavad linnad olid plaani kohaselt Paide, Pärnu, Kärdla, Haapsalu, Põlva, Võru, Sillamäe, Valga ja Rakvere. Reaalsuses alustasime korraldamist seitsmes linnas, kus leidis koht ja kohalik abistav osapool: Paide, Kärdla, Põlva, Võru, Sillamäe, Valga, Rakvere. Osalejad ilmusid kohale neljale sündmusele Kärdlas, Põlvas, Võrus, Sillamäel ja Rakveres. Eesmärgiks seatud 340 osaleja asemel jõuti seminaridega 89 nooreni.

Liigoptimistliku planeerimise kõrval võib pidada madala osaluse põhjuseks teema ebapopulaarsust, noortega poliitika teemal arutlemise polariseeritust ning vähest kontakti koolidega. Viimased ei olnud nõus võõrustama seminari, mis aktuaalsuse ja sisuga oleks andnud olulise kodaniku- ja ühiskonnaõpetuse sisu. Mõnekuuse planeerimise asemel tulnuks erinevaid osapooli arvesse võttes alustada planeerimist kuni üks aasta ette. Linnad, kus korraldamisel aitas kaasa kohalik kool, õpilasesindus või noortekogu, olid suurema osalusega. Eelnevalt saadeti sündmuse info meili teel koolidele, huvikoolidele ja kõigile maakonna noortekeskustele, Facebookis oli iga seminari info evendina. Sellest võib järeldada, et asi ei olnud info puudumises, vaid noorte huvis. Otsese tagasisidena võis kuulda, et mai algus on teatavasti ka tihe ja keeruline aeg formaalhariduse maastikul.

Noorte meelitamiseks korraldasime sotsiaalmeedias mängu, mille auhind oli meenetega täidetud Euroopa Solidaarsuskorpuse seljakott. Kampanias osalemiseks pidid noored arvama ära meie järgmise seminari toimumiskoha ning meid üles otsima – esimene leidja võitis koti ning tema fotot jagasime SANA Instagramis. Kampania toimis kahes seminari toimumiskohas. Levikut ei ole võimalik mõõta, kuid info oli nähtav kõigile Noorteagentuuri Instagrami ja Facebooki jälgijatele (kokku 5809).

Eurodeski kohalikud partnerid, kes Noortenädala toimumise ajal olid värskelt tööd alustanud, võtsid Noortenädalast osa tagasihoidlikult. Korraldati viktoriine ja vestlusõhtuid, meisterdati ja külastati koole. Euroopa Noortenädala kaardil online's märgiti terve Eesti peale 10 infosündmust. Aktiivseim osaleja oli Jõgeva maakond.

9.1.2 Programmide (digi)turunduskampania

Möödunud aasta teises pooles võtsime kasutusele digiturundusvahendid Google Ads ja Facebook Ads ning asusime koostööd tegema Convertal digiturunduse agentuuriga. Läbi Google otsingureklaami, Facebooki ning Instagrami reklaamide jõudsid sihistanud reklaamid noortevaldkonna huvigruppideni. Viisime läbi kolm suurt kampaniat, millest üks oli otseselt seotud rahvusvaheliste projektivõimalustega. Nimetatud kampania jõudis 213 000 inimeseni. Septembri algusest oktoobri lõpuni levitasime potentsiaalsete projektitegijate suunal kampaniavisuaale sõnumitega „Ära oota muutust. Parem kodukoht on sinu teha! - Taotle oma idee teostuseks kuni 6500€“ (Euroopa Solidaarsuskorpus), „Ära oota muutust. parem maailm on sinu teha! - Hakka vabatahtlikuks.“ (ESK), „Ära oota muutust. Sõbralikum Eesti on sinu teha - Laienda oma sõprusringi“ (Noortekohtumised). „Ära oota muutust. Sõbralikum Eesti on sinu teha - Leia uute sõpradega ühine keel“ (Noortekohtumised), „Ära oota muutust. Sõbralikum Eesti on sinu teha - Alusta uusi vestluseid“ (Noortekohtumised), „Avasta. Arenda. Mõjuta. - Vali oma tee rahvusvahelises noorsootöös“ (Erasmus+).

Muuhulgas toimus esimene uue identiteediga projektikirjutamise koolitus noortele „Ideepehvak – noorelt maailmamutuajaks“ (endise nimega Ideest Projektini). Koolituse senist olemust uuendati just tuntuse ja osalejate suurendamise eesmärgil. Kontseptsiooni rikastasime innovatsiooni õhutava tegevuskoha ja temaatiliste mentorite võrra, keda kasutasime aktiivselt ka koolituse turundamisel: LHV Noorte mõttepank, noor räppar Silver „AG“ Orissaar, fitness-sportlane Amani Kiivikas ning nullkulublogija Maryliis Teinfeldt. Koolituse toimumiskohaks valiti Tartu SPARK Makerlab.

Kahtlemata oli digiturunduspartneri kasutamine ning koostöös kampaaniate tegemine meie sõnumite ja eesmärkide levitamiseks õige valik. Meie tegemised ja tegevused jõudsid rohkemate noorteni, kui nad kunagi jõudnud on, kõikide kanalite külastatavus on märkimisväärselt tõusnud ja tõuseb ka kampaaniavälistel aegadel.

9.1.3 Koolitusturundus

Viisime 2019. aasta juulist detsembrini läbi digiturunduskampaania mitteformaalne.ee lehel olevale koolituskalendri. Eesmärk oli viia teadmine koolituskalendri olemasolust rohkemate valdkonna tegijateni, kui see seni jõudnud oli. Kampaanias kasutasime otsingureklaame, retargetit ning Facebooki (k.a. Instagram).

Kuue kuu jooksul oli Facebooki reklaami ulatus 131 971 inimest, reklaami näidati kokku 676 002 korral ning kogusime Facebooki 285 uut fänni. Enim jõudis reklaam 35-44aastaste naisteni.

Instagrami reklaam ulatus 31 457 inimeseni, reklaami näidati kokku 97 722 korral.

Google'i reklaami raportist näeme, et kodulehte külastas poole aasta jooksul 24 812 inimest - see on 74.5 protsendiline tõus. Google'i reklaamid jõudsid väga tasavägiselt enim 25-34- ning 35-44aastaste naisteni.

Adwordsi otsingusõnade läbi näidati koolituskalendrit 34 924 korral, meie kodulehele klikiti seeläbi 4724 korda. Adwords display'd (ehk kuvatavaid reklaame) näidati 578 164 korda, klikke tuli 1051.

Digiturunduskampaaniaga võib kindlasti rahule jääda - kodulehe külastatavus tõusis märgatavalt ning on ka näha, et paljud inimesed jäid ka peale kampaaniat koolituskalendri lehte külastama. Kampaaniat tasuks kindlasti korrata.

Lisaks digiturunduskampaaniale saatsime möödunud aasta jooksul välja 7 koolituspakkumiste infokirja. Infokirjade saatmise sagedus sõltus vajadusest, kuid käesoleval aastal muudame selle regulaarsemaks.

Infokirjasid avab 27.9% selle saajatest, mis on hea tulemus. Enim avavad kirju tavaliselt esindusühingud.

9.1.4 DiscoverEU

2018. aastal alguse saanud reisipasside konkurss DiscoverEU-l toimus 2019. aastal kaks kandideerimisvoor. Teist aastat vältava initsiatiivi eesmärk on pakkuda värskele täisealistele iseseisvalt reisimise ja erinevate kultuuride kogemust. **Mais toimunud esimeses kandideerimisvoorus osales 150 Eesti noort, kellest 51 sai reisipassi.** Teises voorus novembris pühendasime rohkem aega ja ressursse võimaluse kommunikeerimisse ning selle tulemusena **oli Eestist 273 kandideerijat ja välja jagati 56 passi.** Tänu avalike suhete partneri poolt avaldatud pressiteatele kutsuti meid programmist rääkima ka raadio Kuku hommikuprogrammi.

Sotsiaalmeediategevuste analüüsi põhjal levib info programmi kohta nii otse noortele kui ka nende juhendajatele ja vanematele. Viimasteni jõuab pakkumine enim tänu Eurodesk Eesti partnerite aktiivsele jagamisele. Selle põhjal oleme jätkuvalt panustanud enim online-turundusele ning jaganud varasemate osalejate kogemuslugusid inspiratsiooniks. Kasutatud kanalid on Facebook, Instagram feed ja stories ning üldinfo kajastamine noored.ee veebis. Jätkasime kogemuslugude kogumisega, kuigi järjest enam on noortega kontakti saavutamine, veel enam kirjutamise nõusoleku saavutamine keeruline ja ajamahukas töö. Uued blogipostitused on loetavad [siin](#). Lisaks valmis meie partneril Maidla Noored taskuhäälingu saade ühe noore kogemusest, mida on võimalik kuulata [siin](#).

9.1.5 Time to Move 2019

Igal aastal oktoobrikuu vältel veab Eurodesk Brussels Link eest infokampaaniat Time to Move(TTM), mille eesmärk on noorte ja noorsootöötajate hulgas tutvustada Eurodeski ja selle vahendatavaid võimalusi nagu Erasmus+, Euroopa Solidaarsuskorpus ja teised toetusprogrammid. Ettevalmistused algasid septembris, kui toimus esmalt üleeuroopaline veebiseminar koordinaatoritele ja siis omakorda Eesti võrgustiku liikmetele ülevaatlilik videokohtumine. Esmakordselt tõlkisime kampaania veebilehe ka eesti keelde, et olla noortele paremini ligipääsetav. TTM lipu all toimusid tegevused viies maakonnas: Lääne-Virumaal, Saaremaal, Viljandimaal, Jõgevamaal ja Raplamaal. Ühtekokku korraldati Eestis 20 infotegevust, Euroopas kokku 1103. Oluline on märkida, et riigiti toimivad kohalikud võrgustikud erinevalt - mõnedes riikides on kohalikeks partneriteks infokeskused, kes nõustavad ning jagavad infot keskuse külastajatele. Eesti multiplierid korraldavad aga regulaarselt näost näkku

infotegevusi ning seetõttu ei ole kampaania korras lisategevuste korraldamine prioriteet. Seda võib pidada peamiseks põhjuseks, miks kampaaniaga liitusid vaid pooled partnerid.

Toimunud infosündmustel olid populaarsed vahendid värskest välja jagatud rahvusvahelise noorteinfo jenga ning TTM ingliskeelne kaardimäng. Tavapärasest tegevustest külastati koole ning korraldati infoõhtuid noortekeskuses. Eraldi märkimist väärib MTÜ Maidla Noored taskuhäälning, mis sel kuul tegi spetsiaalselt Time to Move saateid rahvusvahelistest teemadest.

Üks populaarne kampaania osa on rahvusvaheline T-särgi võistlus, millest võttis osa ka 3 Eestist pärit noort. Kohalike partnerite sõnul oli selline tegevus noorte seas populaarne ning järgmisel aastal panustatakse sellele enam. Võistluse võitja kujundust kasutatakse järgmisel aastal TTM kampaania visuaalides.

Sel aastal loobuti esmakordselt meenetest keskkonna säästmise eesmärgil. Varasemalt toodeti neid keskselt EBL poolt ning saadeti liikmetele.

9.1.6 Messid ja infosündmused

2019. aastal jooksul olid aktiivsemad suurtel infosündmustel ja messidel osalejad Eurodeski kohalikud partnerid. Fookuses olid suuremate linnade ja peavoolumesside asemel jõudmine väikelinnade ja maapiirkondade noorteni, kelle puhul on rahvusvahelisesse noorsootöösse sattumine vähem tõenäoline. Rahvusvahelised võimalused olid esindatud Viljandi Hansapäevadel, Valgamaa haridusmessil „Vali nutikalt“, Saaremaa info- ja karjäärimesil „Tuleviku Kompas 2019“, Pärnumaa Inspiratsioonipäeval, Põlvamaa töö- ja karjäärimesil, Märjamaa huvihariduse- ja huvitegevuse messil, Väike-Maarja noortekonverentsil, Rae valla noortekonverentsil, Jõgevamaa töö- ja karjäärimesil ning Intellektikal Tartus. Lisaks külastati enam kui 20 kooli ning võeti osa augustis toimunud noortepäevast ning sügisese noorsootöönädalast. Kahjuks on koolide huvi puudumine üks suur takistus noorteni jõudmisel ning panustame edaspidi rohkem ressursi koolidega koostöösuhete loomisesse. Traditsiooniliste infotundide ja messidel osalemise kõrval paistsid kohalikud Eurodeskid silma loovate infotegevustega. Muuhulgas korraldati rahvusvahelisi kultuuriõhtuid, kus kasutati söögi valmistamiseks SANA retseptiraamatut „Kultuur Purki“. Mitmes maakonnas võeti osa kohalikust kohvikutepäevast, kus välisvabatahtlikud pakkusid oma toite. Mängulistest meetoditest seoti Euroopa võimaluste tutvustamine meisterdamise ja käsitööga, viktoriini ja maastikumängudega. Võimalik oli kasutada ka värskest valminud Eurodeski kaardimängu ning rahvusvahelise noorteinfo Jengat, mille kohta on pikem selgitus eelpool lõigus „Vahendid“. Info jagamise kõrval pakkusid kogenumad multiplier'id noortele ka projektikirjutamise või idee arendamise töötubasid. Tähelepanuväärne on kõigi infotegevuste sihtgrupi mitmekülgsus: tööd on tehtud nii maakonnas tegutseva noorsootöötajate, õpetajate ja huvijuhtide, õpilasesinduste, laagrite, õpilasmalevate kui ka linnasündmustega. Nimetatud sihtgruppideni jõudmine SANA keskselt positsioonilt oleks kindlasti keeruline. **Kokku viisid partnerid ellu 122 infotegevust, millega jõuti enam kui 6300 noore ja noortega töötava inimeseni. SANA meeskond võttis esitlemise rolli 11 korral, sellele lisaks panustati terve tiimiga Euroopa Noortenädala korraldamisse.** Kohaliku võrgustiku aktiveerimine on olnud igakülgsest positiivne kogemus, lubades rahvusvaheliste võimaluste infol levida usaldusväärsetest allikatest nendeni, kes seda enim vajavad. Tööga jätkates on plaan areneda 10st maakonnast 15 maakonnaga võrgustikust ning panna senisest enam rõhku kogemusega noorte kommunikatsioonioskuste koolitamisele. Keskuste jaoks oli esmakordne sellisel viisil infotööd teha ning edaspidi osatakse täpsemalt planeerida ja seeläbi kvaliteetsemad tegevusi teha.

Programme ja rahvusvahelist noorteinfot käsitlevaid trükiseid aasta jooksul ei toodetud, palju rõhku läks digivahendite ehk veebi ja sotsiaalmeedia nähtavaks muutmisele.

9.1.7 CVI laiendamine

2019. aasta alguses täienes Noorteagentuuri visuaalne identiteet programmilogode ja kujundite, muustrite võrra, mis toetavad Noorteagentuuri strateegilist eesmärki tugevdada SANA ja programmide seotust taotlejate hulgas ja noortevaldkonnas. Loodud sümboliteid on kasutatud aasta jooksul loodud disainides – sh Euroopa Noortenädala tuuri, projektikoolituste ja projektitegijate kokkutuleku kujundustes.

9.1.8 Infovahendid

2019. aastal valmistasime liitsa ning meelelahutusliku animatsioonisarja, millega püüda noorte tähelepanu ning tutvustada projektitegemise põhisamme. Kuus osa esindavad peamiseid samme – idee; meeskonna kokkupanek; partnerite leidmine; taotluse kirjutamine ja esitamine, sobivad projektitegevused; tulemuste levitamine. Joonisfilmid on universaalsed ja sobivad nii Erasmus+, ESK kui ka kohalike projektide selgitamiseks. Animatsioonid aitas valmis teha sisuloome ja digiturunduse agentuur VAAS. Animatsioonid on avaldatud nii Noorteagentuuri Facebookis, Instagramis kui ka Youtubes. Tulevikus on plaanis kasutada animatsioone taotlustähtaegadega turunduskampaania jaoks. Jooksvalt täidavad animatsioonid selgitustöö funktsiooni esitlustes ja koolitustel.

Sügisel pälvis animatsioonisari rahvusvahelisel kommunikatsioonispetsialistide kohtumisel (CIOST) Best Storytelling auhinna. Järeltegevusena tõlgivad mitmed riiklikud agentuurid animatsiooni ka oma emakeelde ning valmimas on universaalsed ingliskeelsed tõlked üleeuroopaliseks levituseks.

Inspireerituna rahvusvahelistest kolleegidest valmis Eurodesk Eesti liikmete jaoks hiid-Jenga koos rahvusvahelist noorteinfot puudutavate küsimustega. Mäng koosneb 54 puidust klotsist, kandekastist ja paberil mängujuhendist. Mäng on välja töötatud Eurodeski võrgustiku liikmete koostöös. Mängijad ehitavad tavalise Jenga stiilis torni samal ajal igal klotsil oleval küsimusele vastata proovides või ülesannet täites. Õigeid vastuseid kontrollib mängujuht. Valmis said 4 mängueksamplari, mille valmistasid käsitöona MTÜ Special Needs Solutions koostööpartnerid. Mängude kasutamiseks on ringlussüsteem maakondade vahel.

9.1.9 Hoolivate väärtuste projekti infotegevus

Enim keskendus kommunikatsioonitegevus aasta vältel toimunud Hoolivate väärtuste projekti tegevustest just oktoobris aset leidnud rahvusvahelise inimõiguste hariduse konverentsile. Panustati veebilehel loomisesse ja haldamisse, regulaarsetele sotsiaalmeedia teavitustele, kohapealsele sõnalisele ja pildilisele kajastusele sotsiaalmeedias. Konverentsi järgselt juhendasime ja toetasime konverentsi järelvideo monteerijat. Ülemaailmne inimõiguste päev, mida peetakse igal aastal 10. detsembril, sobis hästi konverentsi tulemuste poliitikasoovituste avaldamiseks ning teema tõstatamiseks ka meedias. Kirjutati kaks artiklit, üks Reet Kosti ja teine Martti Martinsoni poolt.

9.2. Meediategevused

Peavoolumeedias õnnestus tähelepanu saada üheks strateegiliseks eesmärgiks olnud väärtuspõhise kuvandiga. Suur osa teemadest on seotud hoolivate väärtustega - erivajadusega inimeste toetamine, inimõiguste eest seismine, noorte eest seismine - ning seal kõrval mingil määral kajastused SANA pakutavatest võimalustest. Artikleid ning pressiteateid suuremate sündmuste kohta aitas koostada sügisel alustanud suhtekorraldus partner 3PR Advisory Priit Pruuli isikus. Meie lugusid on kajastatud online ajakirjanduses ning kutsutud vestlema raadiosse. Televisiooni huvi pole õnnestunud pälvida. Loetelu olulisematest kajastustest:

- Regina Rähn, taskuhääling "Teeviit tulevikku" teemal noorte rahvusvahelised võimalused, 4. november 2019

<https://youtu.be/E8hjBbCL2Es>

- Regina Kuku raadio intervjuu DiscoverEU teemal

<http://media.kuku.ee/intervjuu/intervjuu2019112601.mp3>

- Heiki Viisimaa, Raadio 2 suveraadio intervjuu Ideepahvak koolitusest

https://r2.err.ee/suveraadio/suveraadiointervjuu/965583/968037?fbclid=IwAR3lyfL7Z-sVDqMdJeDTA1nwXPp0gVpDuomF7zvzqZyzCdeKoS_cl40uNJ0

- Tom Rüütel Noorteagentuuri tellimisel, 20. märts 2019, Postimees

<https://arvamus.postimees.ee/6549732/tom-ruutel-arge-peitke-end-erivajadustega-inimesed>

- Steven Vihalem Noorteagentuuri tellimisel, 30. oktoober 2019, ERR

<https://www.err.ee/997518/steven-vihalem-milleks-meile-inimoigused>

- Reet Kost, 15.detsember 2019, Eesti Päevaleht
<https://epl.delfi.ee/arvamus/reet-kost-vanem-polvkond-ei-tea-ei-enda-ega-teiste-inimoigusi?id=88369251>
- Noortevaldkonna pöördumine, 1.november 2019, erinevad peavoolu väljaanded
<https://tartu.postimees.ee/6815857/eesti-noortevaldkonna-organisatsioonid-tunnevad-muret-inimlike-ja-hoolivate-vaartuste-kadumise-parast-uhiskonnas>
- Martti Martinson Noorteagentuuri tellimusel, 13.detsember 2019, Õpetajate Leht
<https://opleht.ee/2019/12/kelle-oiugusi-runnatakse-homme/?fbclid=IwAR1CgWbJWfUOpLS8Pj0wGBax-6-TQi4sSqpcVTfL-GpqkCkX-9DumjDcfA>

9.3. Online infotegevus

2019. aastal sai valmis 2018. aastal alustatud noored.ee kodulehe uuendamine. Kodulehe uuendamise käigus sai koduleht omale uue näo, koostöös Noorteagentuuri töötajatega vaadati kriitilise pilguga üle kogu jagatav info ning selle asjakohasus.

Esilehel said lisatud filtrid, läbi mille märksõnade saavad noored leida teema, mis neid huvitab ning sealt edasi liikuda sobiva programmi lehele. Programmide lehel on kohe välja toodud seotud üritused, kogemuslood ning uudised. Uuendamise läbis ka kogu kodulehe filtrisüsteem, mis on läbiv nii uudiste, blogi kui ürituste/koolituste all.

Samuti lisandusid kodulehele testid, mida hetkel on kodulehel kaks, kuid mille edasiarendamine jätkub.

2019. aastal läbis noored.ee lehte 39 895 unikaalset külastajat, mis on võrreldes eelmise aastaga veidi üle 1000 külastaja võrra suurem. Suurim osakaal, ligi 39% on 25-34aastased ning 76.4% külastajatest on naissoost. Populaarseimad lehed on Meie inimesed, Noortekohtumiste programmileht ning koolituste leht.

Möödunud aastal alustati ka mitteformaalne.ee lehe uuendamist. Aasta lõpuks valmis uus kujundus ning selle põhi on ka arenduse läbinud, uue lehe avalikustamisest lahutab meid veel sisu uuendamine, mis on hetkel töös.

Lehte külastas 26 846 inimest, mis on ~13 000 külastajat rohkem, kui 2018. aastal. Pea 30% lehe külastajatest on 25-24aastased ning 94.9% on naissoost. Populaarseimad lehed on koolituskalender, õpimeetodid ning õpimaterjalid.

Suure tõusu Mitteformaalse õppimise kodulehe külastatavuses tõi aasta teises pooles alustatud digiturunduskampaania koolituskalendri teadvustamiseks. Kampaania viidi läbi koostöös digiturunduse ja digireklaami agentuuri Convertaliga. Selle kampaania tulemused on lahti kirjutatud punktis 10.1.3.

Convertaliga koostöös viisime kampaaniad läbi ka Erasmus+, Euroopa Solidaarsuskorpuse ning Noortekohtumiste programmidele ning Ideepahvaku koolitusele.

Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse kampaania kestis 1. augustist 30. septembrini ning selle aja jooksul tõusis meie kodulehe külastatavus 75.8% (1.08-30.09 vs 1.06-31.07). Enamus külastajaid olid 25-34aastased naised.

Adwords search'i ehk otsingumootorite abil näidati programme 7026 inimesele, Adwords Display ehk kuvatavate reklaamide abil jõudis reklaam 24 951 ekraanile.

Facebooki platvormile saime kampaania vältel juurde 72 fänni – see on 75.65%line tõus võrreldes tavalise kahekuulise perioodiga. Reklaam ulatus 102 081 inimeseni, näitamisi oli 498 147. Facebookis jõudis reklaam enim 18-24aastaste naisteni. .

Instagramis ulatus reklaam 79 744 inimesi, kokku näidati seda 321 916 ekraanil.

Noortekohtumiste kampaania toimus septembris-oktoobris. Selle aja jooksul külastas kodulehte 15 820 inimest. Enamus külastajad olid samuti 25-34aastased naised.

Adwords search'i ehk otsingumootorite abil näidati programme 21 696 inimesele, Adwords Display ehk kuvatavate reklaamide abil jõudis reklaam 258 639 ekraanile.

Facebooki fännide arv kasvas kahe kuu jooksul 285 võrra. Reklaam ulatus 48 111 inimeseni, kokku näidati reklaame 315 018 korral. Enim ulatuti 13-17aastaste naisteni.

Instagramis oli ulatus 30 543, näitamisi kokku 109 061.

Siinkohal on oluline märkida, et kuna Noortekohtumiste ning Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse kampaaniad kattusid septembrikuus, ei saa Noortekohtumiste all välja toodud statistikat võtta ainult Noortekohtumiste omana - siia on osaliselt liidetud ka teise kampaania tulemused.

Digiturundust kasutasime ka 13.-15. septembril Tartus SPARK Makerlabis toimunud Ideepahvaku reklaamiks. Ideepahvaku reklaame näidati kokku 220 129 korral ja see jõudis 75 200 inimeseni. Enim jõudsimme 18-24 aastaste noorteni ja kuigi naisteni jõudsimme veidi rohkem, oli asi siiski suhteliselt tasavägine.

Instagramis näidati Ideepahvakut 137 794 korda ning jõuti 57 755 inimeseni.

Facebooki postituse boostimist kasutasime ka DiscoverEU reklaamiks - üks postitus jõudis 10 780 nooreni.

Kahtlemata oli digiturunduspartneri kasutamine ning kampaaniate tegemine meie sõnumite ja eesmärkide levitamiseks õige valik. Meie tegemised ja tegevused jõudsid rohkemate noorteni, kui nad kunagi jõudnud on, kõikide kanalite külastatavus on märkimisväärselt tõusnud ja tõuseb ka kampaaniavälistel aegadel.

Kui vaadata Facebooki üldist statistikat, oleme Noorteagentuuri lehel ületanud 5000 piiri ning jälgijaid on kokku 5103. Mitteformaalse õppimise Facebooki lehe jälgijate arv on tõusnud 2564 inimeseni. Instagramis on jälgijaid 752.

9.4 Infovõrgustikud

9.4.1 Eurodeski võrgustik

Eurodeski kohalikud partnerid on asutused ja organisatsioonid, mis jagavad maakonnas tegutsevatele noortele ja noortega töötavatele täiskasvanutele infot rahvusvaheliste võimaluste kohta. Kohalikud partnerid aitavad viia Erasmus+, Euroopa Solidaarsuskorpuse ja teised õpivõimalused sihtgrupile lähemale. Aastatel 2017-2018 raskusi valmistanud võrgustiku loomine ja hoidmine õnnestus eelmisel aastal edukalt. Kevadel 2019 alustasime intensiivset tööd kvaliteetsete infotöö partnerite (multipliers) leidmiseks. Formaat nägi ette, et igasse maakonda leitakse vastutav noorsootöö taustaga asutus või organisatsioon, kelle ülesandeks on jagada infot rahvusvaheliste õpi- ja arenguvõimaluste kohta. Noorteagentuuris moodustatud komisjon tegi ettepaneku teha pakkumine konkreetsetele organisatsioonidele tulenevalt nende pädevusest rahvusvahelistes programmides. Aprillis toimus esimene võrgustiku koolitus-kohtumine, koostatud tegevusplaanid kinnitati ja sõlmiti lepingud. Esitatud aastaplaanist tulenevalt sai iga partner rahastuse tegevuste elluviimiseks. Partnerid õnnestus leida kümnes maakonnas, katmata jäänud Läänemaa, Võrumaa, Harjumaa, Tartumaa ja Järvamaa puhul ei õnnestunud potentsiaalsete tegijatega osapooli rahuldavaid plaane luua. Lepingust tulenevalt olid ootused partnerile rahvusvaheliste mobiilsus- ja õppimisvõimaluste tutvustamine oma maakonnas; mobiilsus- ja õppimisvõimalusi puudutava informatsiooni levitamine kohalikus meedias ja oma online kanalites; infotegevuste, -sündmuste ja -kampaaniate korraldamine; osavõtmine maakondlikest karjääri-, õppe- ja infomessidest; osalemine võrgustiku kampaaniates; statistika, pildimaterjali ja tagasiside kogumine; aruandluse täitmine; võrgustiku koolitustel ja koosolekutel osalemine. Eurodesk Eesti koordinaator toetas partnereid omakorda läbi finantseeringu vahendamise, sisulise toe ja juhendamise ja koolituste korraldamisega. Infovahetus võrgustiku liikmete vahel toimub Google Suite platvormil ning mitteformaalne jagamine Facebooki grupis „Eurodesk noorteinfo“. Google Suite võttis 2019. aasta alguses üle

varasema sisesüsteemi FirstClass rolli ning on end aastaga tõestanud kui kasutajasõbralik töökeskkond, mis on käepärane kõigile Eurodesk Eesti partneritele. Google Drives on multiplier'itel ligipääs kõigile Eesti ja rahvusvahelistele ressurssidele, lisaks meilivahetus võrgustikuga kohalikul ning Euroopa tasandil.

Riikliku koordinaatori Regina Rähni eestvedamisel toimus aasta jooksul kaks koolituskohtumist. Esimese koolituse sisu oli üldine programmide ja võimaluste tutvustamine, et tekitada ühtne tase ja arusaam peamistest töövahenditest. Lisaks koordinaatorile löid koolitajatena kaasa SANA programmide juhid. Teadmiste ammutamise kõrval pandi rõhku meeskonna, kontaktide ja usalduse loomisele.

Kahe koolituse vahel toimus Itaalias riiklikele koordinaatoritele mõeldud koolitus, mille teemaks oli „Working with multipliers“ ehk töötamine kohalike partnerite/võrgustiku liikmetega. Koolituse õppekava põhines disainmõtlemise, agiilse projektijuhtimise, psühholoogia ja võrgustumise teooriatel. Otsiti lahendust küsimusele kuidas leida, hoida ja võimestada häid partnereid. Olulisimaks õppekohaks võib pidada võrgustiku ühtse missiooni loomise vajalikkust, liikmete motivatsiooni sügavuti analüüsimist ning vajaduste ja tunnustamise olulisust.

Õpitu rakendamine toimus võrgustiku aasta teisel koolituskohtumisel, mis leidis aset detsembris. Eesmärk oli jagada kogemusi, tagasisidestada teineteise tööd ning selle alusel teha plaane 2020. aastaks. Kokkuvõtteid tehes jagati paremaid ja halvemaid praktikaid, millest koostati üheskoos praktiline töövahend, meetodite nimekiri, edaspidiseks kasutamiseks. Toimusid praktilised töötoad „Kuidas jõuda noorteni?“ noorteinfo koolitaja Liisi Vesselov poolt, sotsiaalmeedia töötuba loovagentuuri Optimist Creative poolt ja vahendite väljatöötamine Eurodeski koordinaatori poolt. Eurodesk Eesti valis jooksva aruandluse põhjal välja neli silmapaistvat partnerit ning premeerisid neid tunnustusega. Kõige hoolsam rahvusvahelise noorteinfo jagaja on Kuressaare Avatud Noortekeskus, kõige lennukam rahvusvahelise noorteinfo jagaja Jõgeva Valla Noortekeskus, kõige nooruslikum rahvusvahelise noorteinfo jagaja MTÜ Maidla Noored ja kõige loovam rahvusvahelise noorteinfo jagaja Viljandi Avatud Noortetuba. Koolituse analüüsi osas selgus, et enim motiveerib võrgustikku panustama leitavad koostööpartnerid, saadav info võimaluste kohta ja sisu- ning finantstugi. Suurimate takistustena nähakse koolide tõrksust koostööd teha ja noorte huvi puudumist rahvusvahelisuse vastu. Lisaks oodatakse tuge omavalitsustelt, mida on hetkel ikka vähe. Noorte huvi puudutavatest küsimustest nähakse potentsiaalse lahendusena uuringut ning koolide suhtes oodatakse abi riikliku tasandi noorsootöö asutustelt. Koordinaatori tööd hinnatakse positiivselt ning pakutavate vahenditega oldi rahul. Kümne partneri töö tulemusena märkavad tegijad, et nad on nähtavad rahvusvahelise noorteinfo punktid maakonnas ning teadlikkus on kasvamas.

Eesti oli aasta jooksul esindatud kahel Eurodeski rahvusvahelisel kohtumisel: kevadel Vilniuses, Leedus ja sügisel Bergenis, Norras, kus toimus CIOST ja Eurodesk võrgustike liitkohtumine. Mõlemal kohtumisel esindas võrgustikku riiklik koordinaator. Sama aasta juunis toimunud multiplier' seminaril Eesti osalejaid ei olnud, põhjuseks vähene kogemus võrgustiku liikmena. Itaalias toimunud projektiseminarile saadetav osaleja pidi viimasel hetkel tervislikel põhjustel reisi tühistama. Rahvusvahelise nähtavuse osas on Eesti liikmetel arenguruumi.

9.4.2 Europeersi võrgustik

Europeers on Saksamaalt alguse saanud võrgustik, mis koosneb noortest, kes on Erasmus+: Euroopa Noored ja/või euroopa Solidaarsuskorpuse programmis häid kogemusi omandanud ning tahaksid oma kogemusi (vabatahtlikult) ka teiste noortega jagada. Tänapäevaks kuulub Europeersi võrgustikku 14 partnerit (Saksamaa, Belgia Flaami, Belgia Saksa, Läti, Holland, Eesti, Soome, Poola, Suurbritannia, Iirimaa, Slovakkia, Türgi, Bulgaaria ja SALTO SEE piirkond) ning võrgustikul on ühine koolituskava. Läänud aastal toimusid koolitused UK-s ja Horvaatias, kuhu saatsime 4 Eesti noort. – Loore, Melani, Lisete käisid Slovakkias ning peegeldasid oma kogemust [blogis](#) ja Ühendkuningriikides, Liverpoolis osales Kaisa, kes kirjutab oma koolitusest [siin](#). Kaks planeeritud koolitust lükati korraldajate poolt edasi. Tänapäevaks panustavad Kaisa ja Melani Eurodesk võrgustikus, Lisete ESK kogukonnas.

Europeersi rahvusvaheline võrgustik kohtub igal sügisel mõnes liikmesriigis. Sel korral võõrustati kohtumist Utrechti, Hollandis 9.-13. oktoobril. Toimus strateegiliselt oluline ESK kogukonna ja Europeersi kogukondade kohtumine ning arutati edasise eksisteerimise ja koostöövõimaluste üle. Eestist osalesid Eurodesk/Europeersi riiklik koordinaator, SANA Euroopa Solidaarsuskorpuse programmi juht ning 2 noort Europeersi. Eelmise aasta korraldajana oli Eestil ka roll käesoleva kohtumise korraldamises, läbiviimises ja nõustamises.

Liikmesriikide initsiatiivil otsustati 2019. aastal luua esmakordselt Europeers võrgustiku rahvusvahelise koordinaatori positsioon, mis juhib võrgustiku rahvusvahelist koostööd ning säästab riiklike koordinaatorite ressursse. Europeersi rahvusvaheline koordinaator alustab tegevust 2020. aastal ning seda rolli asub võõrustama SANA, noortevaldkonna Erasmus+ agentuur Eestis.

9.4.3 Noorteinfo arendusgrupp ja koostöö Eesti Noorsootöö Keskusega

Aasta-aastalt on koostöö noorteinfo osas tihenened ja Eurodesk Eesti panustab jätkuvalt noorteinfo arengugrupi tegevusse. Möödunud aastal võtsime osa kõigist kohtumistest Paides, Hiiumaal, Narvas ja Viljandis, kusjuures Narva kohtumine oli pühendatud just Noorteagentuuri tegevusalale – rahvusvahelisele noorteinfole. Narva seminaril informeerisime ja konsulteerisime Narva Kolledži noorsootöö tudengitega, tutvusime pikaajase ja eduka Eurodeski partneri MTÜ VitaTiimiga ning kogusime sisendit noorteinfo ootuste kohta noortelt endilt.

Oleme kasutanud võimalust rahvusvahelist noorteinfot nähtavaks muuta erinevates ENTK ettevõtmistes. Kevadel toimunud regionaalsete seminaride tarbeks valmis tempokas animatsioon, mis tutvustab Eurodesk Eesti tööd ning liikmeid. Videoga on võimalik tutvuda [siin](#). Võtsime osa Teeviit Tulevikku taskuhäälingu saatest “[Kogu maailm on minu mängumaa – rahvusvahelised võimalused](#)”. Saates osales Eurodesk Eesti koordinaator.

9.4.4. CIOST võrgustik

Noorteagentuur osaleb riiklike agentuuride kommunikatsioonispetsilistide rahvusvahelises võrgustikus CIOST. Võrgustiku veab SALTO Participation ja Information ressursikeskus ning nende initsiatiiv on mõjunud positiivselt CIOSTi aktiivsusele ja ühtehoidvusele. Aastal 2019 toimus võrgustiku kohtumine paralleelselt Eurodeski kohtumisega septembris Bergenis, Norras. Meid esindas digikommunikatsioonispetsialist Kristi Prik. Kohtumise fookuses oli parimate praktikate vahetamine ning võrgustiku edasise tegevuskava ning prioriteetide määramine. Panustame ka võrgustiku ühisele Basecamp platvormile praktikate jagamise ning aruteludes osalemisega.